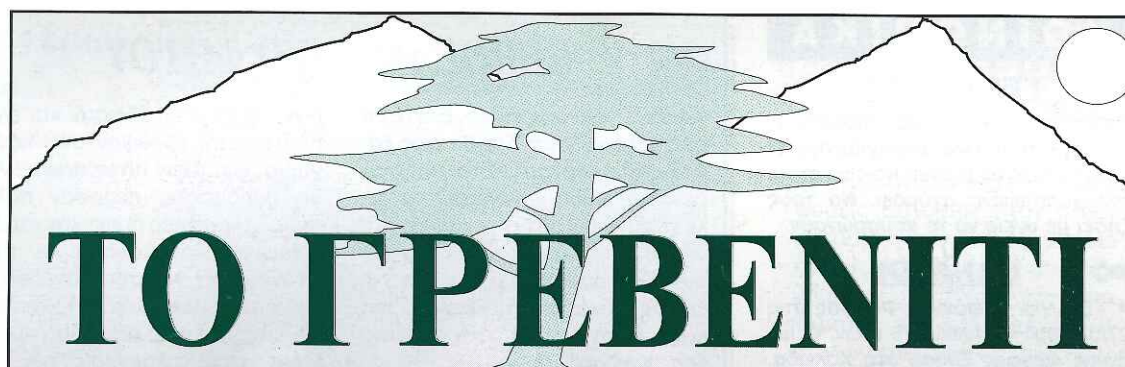
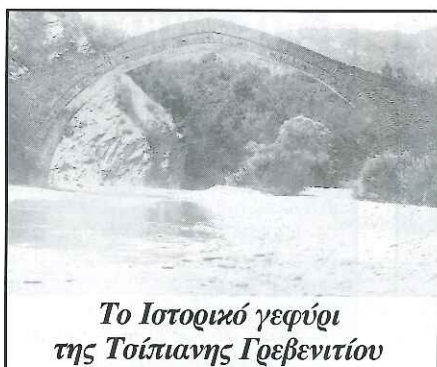

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ - Έτος 8ο - Αρ. Φύλλου 30 ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2001

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ!

Σχέδιο Προεδρικού διατάγματος εντάσσει όλη τη Βόρεια Πίνδο σε Εθνικό Πάρκο με 4 ζώνες δραστηριοτήτων. Οι αντιδράσεις των Δήμων, οι θέσεις μας στο μεγίστης σημασίας θέμα.

Γράφει ο Γ. Κέφαλος *

Από καιρό είχαμε πληροφορηθεί για ένα σχέδιο προεδρικού διατάγματος αναφορικά με επέκταση του Εθνικού Δρυμού Βίκου - Αώου και την δημιουργία Εθνικού Πάρκου σε όλη τη Βόρεια πίνδο.

Αρχές Ιουλίου πήραμε στα χέρια μας το σχέδιο, μετά από τηλεφωνική επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων με τον δήμαρχό μας. Πρόκειται λοιπόν για την περιοχή όλης της Β.Πίνδου, με **εξαίρεση** Μέτσοβο και Κόνιτσα και την διαίρεσή της σε 4 ζώνες δραστηριοτήτων.

Την περιοχή μας την εντάσσει στην Γ' και Δ' ζώνη όπου ελάχιστα περιορίζονται οι δραστηριότητες των κατοίκων εκτός από το κυνήγι και την υλοτομία καυσόξυλων.

Με την πρωτοβουλία του δήμου Αγ. Ζαγορίου έγινε στο Φλαμπουράρι στις 17 Ιουνίου σύσκεψη των δημάρχων και των κοινοταρχών από όλους τους δήμους που εμπλέκονται στο Εθ. Πάρκο για χάραξη ενιαίας στάσης αναφορικά με το σχέδιο.

Ένα Εθνικό Πάρκο αναβαθμίζει σε

πανελλήνιο και διεθνές επίπεδο μια περιοχή, αυτό είναι δεδομένο. Διαβάζοντας όμως το σχέδιο Π.Δ. μας δημιουργήθηκαν κάποια ερωτήματα, ερωτήματα που θα είχε κάθε εχέφρων και Ενεργός Πολίτης:

1. Ποιος θα διαχειρίζεται το Εθνικό Πάρκο;
 2. Που θα εδρεύει ο Φορέας Διαχείρισης;
 3. Τι προβλέπει το Π.Δ. για την κτηνοτροφία ελεύθερης βοσκής;
 4. Τι προβλέπει το Π.Δ. για την ξυλοπονία τους υλοτόμους, τα δημοτικά δάση και τα ιδιωτικά;
 5. Ποιοι είναι οι συντάκτες του σχεδίου Π.Δ.;
- Ας τα δούμε ένα-ένα με τη σειρά

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Κατά τους σχεδιαστές, το πάρκο θα διαχειρίζεται από Φορέα του οποίου τον **πρώτο και κύριο λόγο** θα έχει η Κεντρική Εξουσία, διορίζοντας τα περισσότερα μέλη του Δ.Σ. Δηλαδή αποκεί που η περιοχή ήταν Κοινοτικά και Διοικητικά δάση τώρα εντάσσονται στο Εθνικό Πάρκο με ξένη διοίκηση. Με **ΠΟΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ** κύριοι σχεδιαστές; Εδώ χρειάζονται συντονι-

σμένες διαδημοτικές ενέργειες. Ο διαχειριστικός φορέας θα πρέπει να στελεχώνεται **κύρια** με εκπροσώπους της Τ.Α. (εννοούμε την **Τοπική**) με εκπροσώπηση απλώς της Κεντρικής Εξουσίας. Φτάνει πια το **Κράτος των Αθηνών!**

2. Ο φορέας διαχείρισης θα πρέπει κατά τη γνώμη μας να εδρεύει **εντός** του Εθνικού Πάρκου με διασπορά και αποκέντρωση κάποιων υπηρεσιών του. 3. Η κτηνοτροφία "ελεύθερης βοσκής" δεν θίγεται μάλλον αναβαθμίζονται οι βοσκότοποι με βελτίωση των λιβαδιών και κατασκευές στεγάστρων.

4. Από όσα μελετήσαμε στο σχέδιο Π.Δ. **δεν** θίγεται η ξυλοποιία, εκτός βέβαια από την ζώνη Α όπου απαγορεύεται οποιαδήποτε δραστηριότητα.

Εκείνο που θα πρέπει να ξεχάσουμε είναι η αυεξέλεγκτη ξύλευση για τα τζάκια. Επιτρέπεται μόνον η συλλογή κατακείμενων δέντρων. Επίσης η κοπή κλαδιών και δενδριλίων για βέργες. Στο εξής οι καλλιεργητές θα πρέπει να χρησιμοποιούν καλάμια. Όσο για το ιδοκτησιακό των δασών αυτό χάνεται και θα πρέπει να απαιτηθούν **ανταποδόσεις**.

5. Προέλευση. Εδώ είναι το ζουμί. Το σχέδιο εστάλη μελετημένο και τυπωμένο **ερήμην** των **εμπλεκόμενων** φορέων της Τ.Α.

Κατά τη γνώμη μας συντάχθηκε από οικόλογους και οικολογούντες με στόχο την προστασία της φύσης, αυτό είναι πέραν πάσης αμφισβήτησης. Το θέμα είναι να μην αγνοούνται οι **πολίτες** του τόπου, οι ανάγκες τους και να μην γίνονται εξαιρέσεις περιοχών **σκόπιμα** κατά τη γνώμη μας.

Γιατί συμπατριώτες, στις εξαιρούμενες περιοχές δίδεται η δυνατότητα τουριστικών υποδομών που απαγορεύονται στο Ε.Π.

Εδώ θα πρέπει να το παλέψουν οι εμπλεκόμενοι φορείς. Ξυστά στα όρια του Ε.Π. μπορούν να κτιστούν **τα πάντα** και κανείς να μην μπορεί να πει κουβέντα.

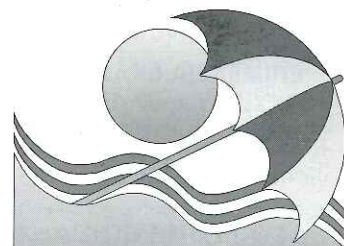
Κατά τη γνώμη μας, στην περιοχή μας η οριοθέτηση της Περιφερειακής Ζώνης θα πρέπει να επεκταθεί από: Δρόμο Μηλιάς-Ε.Ο. Ιωαννίνων-Τρικάλων μέχρι το 41ο χλμ - δρόμο Σιτσαίνων-Πέτρας-Ιτέα-Μηλιωτάδων.

Η λίμνη Πηγών Αώου ως εν εξελίξει υγροβιότοπος θα πρέπει να περάσει στην Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών.

• Συνέχεια στη σελίδα 3

Διαβάστε:

- ✓ **Συν/σμός Χορτονομής σ.4**
- ✓ **Εν Λευκώ σ.4**
- ✓ **Ρουμάνικη Προπαγάνδα σ.6-7**
- ✓ **Στη Βουτσά σ.5**
- ✓ **Δημοτικά θέματα σ.8**

ΚΑΛΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ!!

Αν δεν πάτε παραλία, ελάτε να κολυμπήσουμε στην οβύρα του Κουλούρη, του Μαγκούλη, της Γέφυρας, κάπου θα βρούμε...

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Παππούς έγινε ο Πρωτοπρεσβύτερος Χριστόδουλος Δεληγιάννης. Η Αθηνά σύζυγος Ιωάννη Καϊάφα έτεκε ένα χαριτωμένο αγοράκι. **Να τους ζησει με υγεία να το καμαρώνουν.**

ΘΑΝΑΤΟΙ

• «Έφυγε» ο **Ιωάννης Φούφας** στις 27/01/2001 σε ηλικία 75 ετών. Ο Ιωάννης Φούφας ζούσε στη Χαλκίδα. **Τα θερμά συλλυπητήρια στους δικούς του.**

• Στο Γρεβενί μια αξιολάτρευτη γυναίκα, ήσυχα «έφυγε», η **Σοφία Φώτου** στις 16/4/2001 σε ηλικία 88 ετών. Λεβέντισσα, εύθυμη, αεικίνητη. **Στους συγγενείς της, τα ανήψια της να τη θυμούνται.**

• 29/4/2001. Στην Αθήνα (κηδεύτηκε στο χωριό) έχασε τη μάχη με την «επάρρη» ο **Γιώργος Ζιώγας** σε ηλικία 66 ετών. **Στη γυναίκα του Γεωργία, στα παιδιά του και στις αδερφές του Ειρήνη και Αθηνά τα θερμά μας συλλυπητήρια.**

• Μετά από ένα μήνα «έφυγε» και η συννυφάδα της Σοφίας Φώτου, η **Μαγδαληνή**. Η δύσκολη ζωή της (χήρεψε νωρίς-νωρίς) στα μέσα του '50 είχε εύκολο, ήσυχο θάνατο. Έζησε 93 χρόνια και «έφυγε» απ' το Γρεβενί στις 12/5/2001. **Στα παιδιά της Τάκη, Μαρία, Πίσα, στα εγγόνια της, τις αδερφές της τα θερμά μας συλλυπητήρια.**

• Πέθανε ο **Κώστας Βρακότας** σε ηλικία αρκετά μεγάλη τέλη Μαΐου στην Αθήνα. **Τα θερμά μας συλλυπητήρια στους δικούς του.**

• Στις 6 Ιουλίου σε ηλικία 67 χρονών έφυγε ο **Γιάννης Ζαρμπαλάς**, σύζυγος της Θέλλιας Ζουμπούλη. **Η Αδελφότητα Γρεβενιτίου εκφράζει τα συλλυπητήρια της στη Θέλλια, στα παιδιά του, στα αδέρφια του και λοιπούς συγγενείς.**

"ΤΟ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ"

τριμηνιαία τοπική εφημερίδα
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ
Γερανίου 41,
104 31 Αθήνα

ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ:

Γιώργος Δερμάνης
Ζυμπρακάκη 30 -32
104 45 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 8319718,
Fax (01) 4174168, 2405040
email:geodermanis@yahoo.com

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γιώργος Δερμάνης
Γιώργος Κεφαλος
Κατερίνα Κρούστη (Αδάμου)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Χρήστος Μήτσης

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Γιώργος Δερμάνης

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Φορέων και Δημοσίων
Οργανισμών 10.000 δρχ.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΣΗ:

Ανώνυμες επιστολές
κατά πάγια δημοσιογραφική
δεοντολογία,
ΔΕΝ δημοσιεύονται.

ΕΣΒΗΣΑΝ... ΔΥΟ ΦΩΤΟΥ

"Αντε... γεια σας τώρα. Ελάτε να σας φιλήσω γιατί δεν θα σας ξαναδώ του χρόνου". Έτσι μας χαιρετούσε κάθε καλοκαίρι, τα τελευταία 5-6 χρόνια η γιαγιά Μανή, όπως την ξέρανε όλοι στο χωριό. Είχε αρχίσει βλέπεις, να χάνει τις δυνάμεις της και τις πιο κοντινές της φίλες στη γειτονιά της **"Κρίζας"**.

Πάντοτε ήμασταν σίγουροι ότι θα την ξαναβρίσκαμε εκεί, ανάμεσα από τις ντάλιες και τις τριανταφυλλίες της που τόσο φρόντιζε, σε γέρικο πλατάνι που χαμηλώσαν τα κλαριά του, αλλά που αρνείται να ξεραθεί ολότελα. Και πάντοτε τη βρίσκαμε.

Μέχρι που αυτό το Πάσχα, τη φιλήσαμε άλλη μια φορά, μα λες και τό'ξερε, δεν μας έδωσε άλλο ραντεβού. Την ξαναείδαμε με τα μάτια κλειστά **στις 12 του Μάη** που τη χαιρετίσαμε οριστικά. Στο δρόμο, την περίμενε η θεία Σοφία, μια άλλη Φώτου που μας χαιρέτισε ένα μήνα νωρίτερα απ' τη Μανή.

Δυο γέρικα πλατάνια που διάλεξαν να ξεραθούν μαζί. Αφού μετά από τόσα χρόνια έκλαψαν, γέλα-

σαν, θρήνησαν, έδωσαν και έλαβαν αγάπη, χόρεψαν στα πανηγύρια, έφτιαξαν πίτες που πάντα θα θυμόμαστε, πέρασαν πολέμους, πυρκαγιές όμως και χαρές, χειμώνες και καλοκαίρια που φτάνουν να γεμίσουν σχεδόν έναν αιώνα, ξαφνικά... μπουχτίσαν και είπαν να μας αφήσουν. Λεβέντικα, χωρίς ταλαιπωρίες και κρεβατώματα. Έτσι το αποφάσισαν. Πήγαν να βρουν τους αγαπημένους άντρες, φίλους, φίλες και συγγενείς, να στήσουν εκεί πάνω ένα ακόμα πανηγύρι. Αν κάποια μέρα μυρίσει το χωριό λιμπιστά φαγητά στη γάστρα, θα είναι από το γλέντι που στήθηκε στα σύννεφα.

Αλήθεια βρε γιαγιά Μανή, δεν θα σε ξαναδούμε του χρόνου. Και συ, θεία Σοφία, δεν θα μας ξαναχαιρετίσεις σχεδόν κλαίγοντας στη Ρέτσα όπως θα φεύγουμε για Αθήνα. Θα σας θυμόμαστε όμως πάντα κάθε φορά που θ'αντικρίζουμε τα δυο περήφανα πλατάνια στην πλατεία. Και θα μας λείπετε. Πολύ.

**Τα παιδιά σας,
τα εγγόνια και ανήψια σας.**

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Μοιραστήκαμε μαζί το πρωινό τσάι του Μπάμπια-Νικόλα στο Τρίχα... Χαζοξενυχτάγαμε μαζί γύρω από τη φωτιά στη Στίνα, ανεβοκατεβάζοντας κυβερνήσεις... Γλεντάγαμε παρέα όταν τελειώναμε το «λήμμα». Τώρα η ψυχή σου ταξιδεύει ήσυχη στη Μουσούρια, στα Πανταμάρια, στην Κυράννα, στο Μπορτζάκι... **ΕΛΕΥΘΕΡΗ. Τούτη η πόλη δεν σου φέρθηκε ανθρώπινα. Καλό ταξίδι Γιώργη Ζιώγα.**

ΧΡΩΜΑ!

Στα τελευταία πέντε φύλλα "ΤΟ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ" τυπώθηκε έγχρωμο. Ωραία εμφάνιση που αναδείκνυε οποιοδήποτε θέμα. Δυστυχώς, φίλτατοι, το κόστος είναι δυσβάστατο και προκειμένου να "βγούμε από τα παραθύρια" προτιμήσαμε την επιστροφή στο Γκριζό. Έτσι κι αλλιώς η εποχή που ζούμε γκριζα είναι...

Και άλλος σπουδαστής της λογοθεραπείας

Ο Παναγιώτης γιος του Θωμά Βελλή και της Κούλας Τόδουλου. Δυο δικά μας παιδιά στην ίδια επιστήμη, το άλλο η **Ελένη Χ. Νικολάκη** που αναφέραμε στο προηγούμενο φύλλο.

Ο κ. Δαλαγγέλης παρατηρεί...

Αθήναι 20/5/2001

Αγαπητέ κύριε Δερμάνη,
Χαίρετε εν Κυρίω-Χριστός Ανέστη
Ως γνωστόν τυγχάνω συνδρομητής και αναγνώστης της εφημερίδας σας «Το Γρεβενίτι». Σας συχαίρω και εύχομαι η εφημερίδα αυτή να είναι η ζώσα φωνή ουχί μόνον τω Γρεβενιτίου, αλλά ολόκληρου της περιοχής Ανατολικού Ζαγορίου. Πιστεύω ότι θα επιτευχθεί τούτο χάρις εις τα πατριωτικά αισθήματά σας. Όμως τώρα, **μετά πικρίας και εις βαθμόν αγανακτήσεως** ευρίσκομαι εις την δυσάρεστον θέσιν να εκφράσω τις κάτωθι παρατηρήσεις μου: Δηλαδή εις το υπ. Αριθ. 29 φύλλον της εφημερίδας σας (τριμήνου Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου-Μαρτίου) και εις την σελίδα 13, έχετε δημοσιεύσει πίνακα Θυμάτων και καταστροφών υπό των Γερμανών κατά τη διάρκεια της κατοχής εις τα χωριά περιοχής Ανατολικού Ζαγορίου., όπως ο τίτλος του δημοσιεύματος. Δυστυχώς δεν αναφέρεστε ούτε εις όλα τα χωριά, ούτε εις όλα τα γεγονότα. Έχετε κάνει σημαντικές παραλείψεις. Και επειδή έχετε παραλείψει και το χωριό μου Πέτρα, σπεύδω να σας γνωρίσω τα κάτωθι στοιχεία και γεγονότα δια τας καταστροφάς που υπέστη το χωριό Πέτρα υπό των Γερμανών:

1. **Επυρπολήθησαν 20 οικίες.**
 2. **Εφονεύθη ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κών/νος Δαλαγγέλης.**
 3. Πυροβολούμενος τους διέφυγεν ο υποφαινόμενος διδάσκαλος του χωριού **Άγγελος Κ. Δαλαγγέλης**, φέρων τρία (3) διαμπερή σοβαρά τραύματα εις την κοιλιακήν χώραν με κοπήν και ραφήν εντέρων κατόπιν χειρουργικής επεμβάσεως, ως και μίαν σφαίραν ενσφηνομένην εις οστούν. Πρέπει να γίνει χειρουργική επέμβασις, η οποία αποκλείεται να γίνει, λόγω επικινδύνων καρδιολογικών προβλημάτων. Δια τον λόγον αυτόν είμαι πολιτικός άναπρος πολέμου με βαθμόν αναπηρίας -65-.
 4. Συνελήφθησαν και εφυλακίσθησαν εις Γερμανικά φυλακάς Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων τέσσερις γυναίκες μεταξύ των οποίων η σύζυγός μου Παναγιώτα.
 5. Απήχθησαν και ωδηγήθησαν εις στρατόπεδον ομήρων εις Γερμανίαν τρεις πατριώτες: **α. Περικλής Γ. Παπακώστας β. Αναστάσιος Κ. Παπαναστασίου γ. Μιχ. Β. Παπακώστας**, ευτυχώς επιζήσαντες.
- Λοιπόν αυτή η παράλειψις δεν δικαιολογείται. Ούτε δικαιολογείται η παράλειψις, ότι έξωθεν του χωριού Φλαμπουράρι εφονεύθη υπό Γερμανών κατά την διέλευσιν Γερμανικής φάλαγγος ο Πρόεδρος της Κοινότητας Φλαμπουραρίου Ευστάθιος Τσιούρης. Θα έπρεπε λοιπόν, πριν προβήτε εις το δημοσίευμα αυτό, να είχατε

συγκεντρώσει και επαληθεύσει καλώς όλας τας σχετικές πληροφορίες.

Οι πληροφοριοδότες και συνεργάτες σας εξέθεσαν τα μέγιστα, την αξιοπιστία της εφημερίδας σας και υμών προσωπικώς.

Επιβάλλεται λοιπόν να σπεύσετε οπωσδήποτε να επανορθώσετε το λάθος σας και το ανακρίβες (σ.σ. Γιατί η παράλειψη βαφτίζεται ανακρίβεια;) του δημοσιεύματος με νέον σχετικόν δημοσίευμα και με την δημοσίευσιν και της παρούσης ιδικής μου επιστολής. Χρειάζεται προσοχή και επιμελημένη επαλήθευσις προ της δημοσίευσως παρομοίων γεγονότων διότι αποτελούν στοιχεία δια την ιστορίαν του Ανατολικού Ζαγορίου.

Έχετε καθήκον να πλαισιωθείτε με δίκτυον καλών και υπευθύνων πληροφοριοδοτών και η εφημερίδα σας να εξελιχθεί, να αποβεί η φωνή του Ανατολικού Ζαγορίου.

Με πατριωτικών χαίρετισμών
Ο Διδ/λος

Άγγελος Κ. Δαλαγγέλης
Επίτιμος Εκπαιδευτικός Διευθυντής

Στις παρατηρήσεις του κ. Αγγέλου Κ. Δαλαγγέλη η εφημερίδα μας τοποθετείται ως εξής:

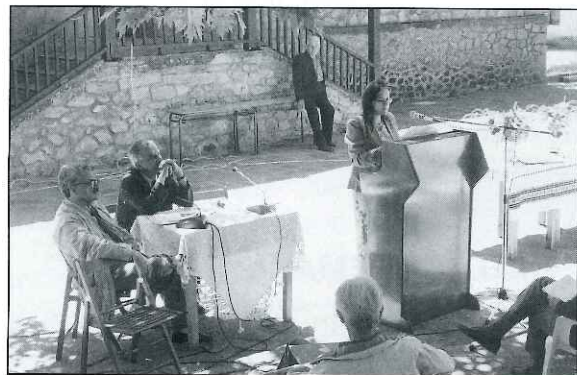
1. Σαν πρώτη διαπίστωση, η επιστολή του κ. Δαλαγγέλη, δεν είναι προϊόν υστερόβουλης σκέψης, αυτό είναι καθαρό και ξάστερο.
2. Είναι πασιφανές όμως, ότι χρησιμοποιεί σκληρή γλώσσα για την εφημερίδα και τον εκδότη της. «Οι πληροφοριοδότες και συνεργάτες σας εξέθεσαν τα μέγιστα, την αξιοπιστία της εφημερίδας σας και υμών προσωπικώς». Στον πίνακα θυμάτων και καταστροφών περιοχής Ζαγορίου κατά την διάρκεια της Γερμανικής κατοχής που αναφέρει στην επιστολή του η μόνη παράλειψη που χρεωνόμαστε είναι η έλλειψη στοιχείων για την Πέτρα. Έτσι και αλλιώς ονόματα και άλλες λεπτομέρειες δεν δημοσιεύσαμε. Στην παράλειψη αυτή αν και δεν εμπεριέχει σπέρματα σκοπιμότητας, ο κ. Δαλαγγέλης μας κόλλησε τη ρετινιά του αναξιόπιστου. Η σημασιολογία, όντας κλάδος της γλωσσολογίας, δεν θα είχε λόγο ύπαρξης, όταν καθέννας μας χαρακτηρίζει τον άλλο κατά το δοκούν, αυθαίρετα.
3. Όσο έχει να κάνει με τις πηγές μας, τους σταθερούς και τους έκτακτους συντάκτες, είναι "εγγνωσμένης αξίας" και "καθολικής εκτιμήσεως"

Σε σας αγαπητοί αναγνώστες απομένει να κρίνετε, τι τελικά εισπράξαμε, αυστηρή κριτική με σκληρή γλώσσα ή αδικαιολόγητα σκληρή γλώσσα για μια παράλειψη που επανορθώνεται;

1ο Πανελλήνιο Επιστ. Συνέδριο

23 Ιουνίου στο Γρεβενίτι

με θέμα "Η ΛΟΓΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ", σε συνεργασία του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου με τον Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Στο βήμα η κ. Παπαευσταθίου-Τσάγκα

Στο Γρεβενίτι έγιναν οι εργασίες της δεύτερης μέρας σε μια κατάμεστη από κόσμο πλατεία ώρα 10.30 π.μ. - 15.30 μ.μ. Για το Λόγιο-Παιδαγωγό Βράνο Βωζάνο, ομιλή-
τρια η Φιλολόγος Μαρού-
λα Παπαευσταθίου-Τσά-
γκα. Για το ιστορικό των
ιδεών ο καθηγητής Πανα-
γιώτης Νούτσος. Περι-
σότερα γι' αυτό το Συνέ-
δριο στο επόμενο φύλλο.

ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΔΕΗ

Ήταν του Αγιοδημήτρη το '60 όταν στο χωριό, μπήκε ηλεκτρικό, από το τοπικό εργοστάσιο που χτίστηκε και εξοπλήστηκε και με έξοδα της Κοινότητας. Κάποια στιγμή οι κινητήρες του (τρεις MERCEDES ανά 8ωρο ο καθένας) έσβησαν, μπήκε το δίκτυο μας στο Εθνικό δίκτυο. Το κτίριο όμως έμεινε πετρώχτιστο και παραδοσιακό.

Τα τελευταία χρόνια το βλέπουμε παρατημένο και ρημαγμένο. Μήπως θα ήταν καλό να ζητηθεί η παραχώρηση του από τη ΔΕΗ, να συντηρηθεί ο χώρος, όπως είναι ώστε να χρησιμοποιηθεί για πολιτιστικούς σκοπούς; Μια ιδέα ρίχνουμε πριν το πάρουν κάποιοι άλλοι που πιθανόν το εποφθαλμιούν. Απλώς μια ιδέα...

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΑ

Σε παλαιότερες εποχές, κύριοι φορείς Εξουσίας ήταν ο Νωματάρχης κι ο Παπάς. Ο πρώτος ως φύλακας του Επιγείου νόμου κι ο δεύτερος ως Τοποτηρητής και Φύλακας των Εντολών του Θεού.

«Δια τον Φόβον της Κρίσεως» και την «Τήρηση των εντολών» και οι δύο....

Θυμόμαστε τον παπα Γεράσιμο να βαράει κάθε μέρα την «τόκα», το σήμαντρο και την καμπάνα του Εσπερινού και των εορτών, πολλές φορές μονάχος του στο Ναό, παρέα με τον ψάλτη του τον αείμνηστο Κώστα Γιαννέλα.

Εκείνη την εποχή οι παπάδες λειτουργούσαν αντί «πινακίου φακής», πένητες και οι ίδιοι 'όπως το πλήρωμα τη εκκλησίας τους.

Σήμερα άλλαξαν τα πράγματα. Οι εφημέριοι, όλος ο κλήρος πληρώνονται σαν δημόσιοι υπάλληλοι. Αν δε είναι τυχεροί και τοποθετηθούν σε «καλή» ενορία ενισχύουν σημαντικά το εισόδημα τους με τον «οβολό» των πιστών.

Όπως και να 'χει όμως, εφόσον είναι τοποθετημένοι σε μια ενορία οφείλουν να είναι τακτικά παρόντες σε όλο το εορτολόγιο, να τηρούν τα λατρευτικά έθιμα και να παρευρίσκονται στις ανάγκες και τις τελετές του ποιμνίου τους.

Όπως προείπαμε ως λειτουργός του Υψίστου ο εφημέριος πληρώνεται από το κράτος, ασφαλίζεται, συνταξιοδοτείται σαν δημόσιος υπάλληλος. Πολύ σωστά, στη σημερινή εποχή δεν νοείται να πένεται ο ίδιος και η οικογένειά του.

Καλόν θα είναι λοιπόν ο αιδεσιμότατος εφημέριος του χωριού να βρίσκεται συχνότερα στην ενορία του, λειτουργώντας τακτικά και όχι «κατ' επιλογήν».

Τρίτη του Πάσχα λειτουργούσαμε στον Άγιο Δημήτρη, της Ζωοδόχου Πηγής κάναμε πανηγύρι στην Πότσια, στην Αγία Παρασκευή, του Αη-Λιά βγαίναμε στο ξωκλήσι.

Τώρα χωριανοί φτάσαμε στο σημείο «να μη βρίσκουμε παπά να μας θάψει». Συνγνώμη για την τόσο σκληρή φράση αλλά έτσι είναι. Τον αείμνηστο Γιώργο Ζιώγα που επίθυμία του ήταν να αναπαυτεί «κάτω από το πουρνάρι» στον Άγιο Δημήτρη, τον έψαλλε ο παπα Χρήστος Γαβρέας, εφημέριος στην Ιτέα, να 'ναι καλά ο παππούλης.

Τώρα θα μου πείτε «τι σας κόφτει εσάς εκεί κάτω αν έχουμε ή αν δεν έχουμε εμείς παπά;» Έλα ντε, τι μας κόφτει, αφού το ίδιο το ποίμνιο δεν νοιάζεται; Έλα ντε!

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ!

Συνέχεια αHό την πρώτη σελίδα

ΤΙ ΧΑΝΟΥΜΕ - ΤΙ ΚΕΡΔΙΖΟΥΜΕ

Πάντα, εάν διαχειρίζεται το Ε.Π. η Τ.Α.

1. Δασοκομεία-ξυλοποιία: Οι υλοτόμοι δεν θίγονται σύμφωνα με το σχ. Π.Δ. Εκείνοι που βγαίνουν ίσως χαμένοι είναι οι φορείς της Α.Τ. Το μίσθωμα που πλήρωσαν οι δασεργάτες - υλοτόμοι θα πληρώνεται, και αν ναι ποιος θα τα εισπράττει;

2. Κτηνοτροφία: Εκτός ολίγων περιοχών, γύρω από τα μοναπάτια και τους χώρους δεν θίγεται μάλλον ωφελείται. Εκείνοι που θα χάσουν είναι οι ιδιοκτήτες (άτομα, συν/σμοί) χορτολιβαδικών εκτάσεων που θα ενταχθούν στο Ε.Π. Ας κινητοποιηθούν όσο είναι καιρός.

3. Γεωργία: Δεν θίγεται καμία γεωργική δραστηριότητα, εκτός από την ξύλευση βέργας για τους γίγαντες. Με την ανάπτυξη όμως του Ε.Π. ανοίγονται άλλες αγορές για τους παραδοσιακούς καλλιεργητές.

4. Τουρισμός: Εδώ είναι που θα παιχτούν τα χοντρά παιχνίδια.

Το Ε.Π. Βόρειας Πίνδου είναι πάρκο **Παγκόσμιας** σημασίας, με δυνατότητες προσέλκυσης μεγάλου αριθμού επισκεπτών για ήπιο, περπατητικό τουρισμό και ξενάγηση στη Φύση.

Θα απαιτηθεί λοιπόν **αφύπνιση** και ενημέρωσης των κατοίκων για τις μελλοντικές δυνατότητες ανάπτυξης και τα οικονομικά οφέλη που θα έχουν.

Οι δύο δήμοι που είναι **εκτός** ορίων του Ε.Π. είναι αρκετά οργανωμένοι τουριστικά και φυσικά είναι έτοιμοι να πάρουν την μερίδα του λέοντος από τα προγράμματα της ΕΟΚ για την τουριστική ανάπτυξη και ανάλογη

μερίδα επισκεπτών.

Σ' αυτήν την τελευταία ευκαιρία ανάπτυξης εμείς θα έχουμε ανοικτά μάτια και αυτιά, η θα απόσχουμε επιδεικτικά για να «μην τα 'κονομήσουν μερικοί»;

Η περιοχή μας είναι **προνομιακή** για τις μελλοντικές δραστηριότητες στο Ε.Π., επαναλαμβάνουμε ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΗ. Άλλωστε γι' αυτό εποφθαλμιάτου από τους γείτονές μας.

Σε μας απομένει η να ενώσουμε τα χέρια και να προκόψουμε, η να τα σταυρώσουμε γυρίζοντας την πλάτη στο μέλλον για ακόμη μια φορά παρακλώντας «να ψοφήσει το γομάρι του γείτονα».

* Ο Γ. Κέφαλος είναι Α/Π της Αδελφότητας, ορειβάτης, ποδηλάτης και Ειδ. Γραμματέας του Ορειβατικού Συλλόγου Αχαρνών.

ARMY STORE

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΝΑΝΝΟΣ

ΕΙΔΗ ΣΤΡΑΤΟΥ - ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ - ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗΣ

ΠΗΛΗΚΙΑ - ΣΗΜΑΤΑ - ΕΜΒΛΗΜΑΤΑ

Όλων των Σωμάτων

ΖΩΝΕΣ - ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ - ΘΗΚΕΣ ΟΠΛΩΝ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ 162 ΤΗΛ. 79005 • ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ 143 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΝ ΛΕΥΚΩ

ΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ

Γράφει ο Γιώργος Δερμάνης

Πριν 648 χρόνια και βάλε...

**«Κρειπτότερον εστίν ειδέναι,
εν μέση πόλει φακίολιον
βασιλεύον Τούρκων
ή καλύπτραν Λατινικήν»**

Νοταράς Λουκάς.

Είναι προτιμότερο να κυριαρχήσουν στην Πόλη οι Τούρκοι παρά οι Λατίνοι (Δυτικοί).

Μετά 648 χρόνια και βγάλε...

Οι ημιεπίσημες «συννώμες» κατά καιρούς π.χ. του Βατικανού για το ρόλο της Καθολικής εκκλησίας στο ολοκαύτωμα των Εβραίων από τους Ναζί κ.α. ή και η παντελής έλλειψη απολογίας π.χ. της Ορθόδοξης εκκλησίας για λογαριασμό του Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού που αποκαλούσε τον Αρχιμανδρίτη Γρηγόριο Δικαίο ή Παπαφλέσσα, φλογερό απόστολο της Φιλικής Εταιρίας, «μιαρόν και εξωλέστατον» είναι κάτι συνηθισμένο στην ιστορία και των δύο εκκλησιών.

Μια και καλή:

Τα άσφαιρα πυρά που εκτοξεύονται εκατέρωθεν όσο αφορά τις διαφορές (δογματικές και κοινωνικές) των δύο εκκλησιών καλό θα ήταν να εκλείψουν και όλη αυτή η ενέργεια να ξοδευτεί σε ποιο ουσιαστικά ζητήματα, σε πιο καιρία και σύγχρονα προβλήματα που πραγματικά πονάνε περισσότερο... Οι αρχηγοί των ορθόδοξων και των καθολικών να συμπορευτούν και να πιέσουν τους ισχυρούς της Γης π.χ να λύσουν το πρόβλημα της πείνας στον πλανήτη μας.

Ο **Λουκάς Νοταράς**, όταν τα έλεγε αυτά δεν ήταν ούτε ο μπακάλης της γειτονιάς, ούτε ο πλανόδιος μανάβης. Ήταν ο μεγάλος Δούκας, μετά τον **Κων/νο ΙΑ' Παλαιολόγο** στην ιεραρχία, που ήταν αυτοκράτορας, και έγινε το χατίρι του: Ο Μωάμεθ ο Β' κατέλαβε την Πόλη.

Ο Παλαιολόγος λοιπόν αντιμετώπιζε πολλούς εξωτερικούς και εσωτερικούς κινδύνους. Οι εσωτερικοί κίνδυνοι άκουγαν στο όνομα «ανθωνωτικοί». Οι εξωτερικοί κίνδυνοι άκουγαν στο όνομα **Μωάμεθ ο Β'.** Ο ίδιος ανήκε στους «ενωτικούς». Ήταν ενωτικός από ανάγκη ίσως γιατί προσέβλεπε στη βοήθεια του Παπα Νικολάου του Ε' για να σωθεί η πόλη. Δεν έβλεπε την ώρα ο Μωάμεθ για να επιτεθεί στην Πόλη, όντας καλά πληροφορημένος για τις εσωτερικές αδυναμίες για καθολική και σθεναρή αντίσταση. **Οι αρμοί της ψυχικής επαφής των κατοίκων είχαν γίνει τεράστια χάσματα.**

Ο Πάπας απ' την πλευρά του είχε την αξίωση να επικυρωθεί με επίσημο τρόπο η απόφαση που πάρ-

θηκε στην Φλωρεντία για την ένωση των δύο εκκλησιών. Ο Παλαιολόγος για να κολακεύσει τον Πάπα έκανε το παν, κάνοντας στις 12 Δεκεμβρίου του 1452 ενωτική λειτουργία στην οποία μνημονεύθηκε ο Πάπας. Έτσι επισημοποιήθηκε από μέρος της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας η ένωση των δυο εκκλησιών. Ο Καρδινάλιος **Ισίδωρος** όχι μόνο χοροστάτησε αλλά κάθισε και στον Πατριαρχικό Θρόνο. Οι ακραίες θέσεις των ανθωνωτικών τους οδηγούν σε ύβρεις. «Και ο ναός της Αγίας Σοφίας μιάστηκε και έγινε καταφύγιον δαιμόνων» Η περιβόητη βοήθεια από τη Δύση ήταν ελάχιστη βέβαια, μετά από όλα αυτά μόνο 200 πολεμιστές από αυτή συμπολέμησαν με τους υπερασπιστές της Πόλης.

Η Πόλη έπεσε, ο Νοταράς δεν έγινε διοικητής της, γιατί συκοφαντήθηκε ως «ύπουλος και επικίνδυνος» για τον Σουλτάνο ο οποίος σκότωσε τον ίδιο και τα παιδιά του. Αργότερα βεβαία μετάνιωσε για τον φίλο του που τον σκότωσε άδικα γιατί πίστεψε στις συκοφαντίες.

Άλλο «άνθος» των ανθωνωτικών ο **Γεννάδιος-Σχολάριος** «ανακαλύφθηκε» από τον Μωάμεθ επειδή ήταν μυαλωμένος (Τουρκόφιλος), συνετός, σοφός. Μέχρι εκείνη τη στιγμή μόναζε και ποτέ δεν αναγνώριζε σαν αυτοκράτορα τον Παλαιολόγο.

«Ο άγγελος θα ανεβάσει άλλονε στο Βυζαντινό θρόνο αφού όμως θα μπουύνε οι Τούρκοι μέσα στην Πόλη». Τρελά πράγματα δηλαδή... Μπράβο Γεννάδιε!

Τον έκανε Πατριάρχη με μεγάλες τιμές για να κολακεύσει τους Χριστιανούς και να τους αποτραβήξει από τη επιρροή της Δύσης και του Πάπα. Θαυμάστε δικαιοδοσία: οι Μητροπολίτες και οι Επίσκοποι μπορούσαν να δικάζουν υποθέσεις οικογενειακού δικαίου. Ε-τσι έχουν τα πράγματα.

Φτάσαμε στο σήμερα και προσδοκάμε από τις 4 Μαΐου, μέρα επίσκεψης του πάπα στην Αθήνα, να γίνει κάτι πιο ουσιαστικό παρά την διαφορετικότητα πίστης και λατρείας των δύο εκκλησιών. **Μια και καλή: Οι ηγέτες και των δύο εκκλησιών να συμπορευτούν και να πιέσουν τους ισχυρούς της Γης να χορτάσουν τους πεινασμένους του πλανήτη μας και ό-χι να χορταίνουν τα κανόνια τους απ' αυτούς.**

Αν το κάνουν αυτό θα αποβάλουν από πάνω τους, αυτό που μερικοί καχύποπτοι και χοντροκέφαλοι τους προσάπτουν, ότι αποτελούν την «Θεϊκή» εμπροσθοφυλακή των ισχυρών και των δυνατών έναντι των φτωχών και αδυνάτων....

ΕΥΘΥΜΑ & ΣΟΒΑΡΑ

ΔΕΗ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟ

Φαίνεται ότι η ΔΕΗ ζει στον κόσμο της. Την εμποδίζει ένα δέντρο; Αλυσσοπρίονο και τελειώσαμε...

Δε μου, λέτε κύριοι «τεχνικοί», έχετε φυτέψει και αναστήσει πολλά δέντρα;

Με ποιο δικαίωμα τα κόβετε; Μέσα σε οικισμούς που σας εμποδίζουν να βάλετε μονωμένα καλώ-

δια! Οι κάτοικοι των χωριών έχουν δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση όταν αυθαίρετα οι μηχανικοί της ΔΕΗ κόβουν καρποφόρα δέντρα.

Κ. Αντιδήμαρχε, ως και «καθ' ύλην» αρμόδιος, επιληφθείτε του θέματος, βάλετε τους καμιά φωνή, μας θέρισαν τις καρυδιές και τις γκορτσιές!

ΚΑΘΑΡΑ ΡΕΜΑΤΑ

Το γεφυράκι του Ντόκου

Ανάγκη μεγάλη, καλοκαίρι που είναι, να είναι τα ρέματα καθαρά. Από Λιάσου-Μπούφα, από Τουκίλι μέχρι Γκούρα, από Μπασαρά μέχρι Μουσιουριά. Πάνω απ' όλα βέβαια απαιτείται να μην τα ρυπαίνουμε με τα πάσης φύσεως απορρίμματα. Το σκεπτικό του «άστα στο ποτάμι θα πάνε» γεμίζει τα ρέματα με παράξενα στολίδια. Σακούλες, πλαστικά δοχεία, καρέκλες και πάει λέγοντας.

Άντε, ρε παιδιά, να κρατήσουμε αυτόν τον παράδεισο που λέγεται Γρεβενίτι καθαρό! Να μυρίζει γαρύφαλλα, γεράνι και μαντζουράνα! Άντε, το μπορούμε και μας αξίζει!

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΗΣ ΧΟΡΤΟΝΟΜΗΣ

Θυμόμαστε παλιά κάθε χρόνο μαζεύονταν οι συνεταιρεί, όσοι είχαν να κάνουν με Πενταλόνια και Κίνικι, συζητούσαν τα θέματα, μοίραζαν τα χρήματα από το νοίκι των κτημάτων και σύμφωνα με το καταστατικό εξέλεγαν Διοίκηση.

Αργότερα χτίσανε και μια αποθήκη στα Κεφαλέικα, την νοίκιασαν στην ΑΤΕ για αποθήκη λιπασμάτων και δημητριακών και εισέπρατταν κάποιο νοίκι.

Τελευταίο διαχειριστή θυμάμαι τον Τάσο τον Βουγάνη, παράδειγμα εντιμότητας και χαμηλού προφίλ. Ειρήσθω εν παρόδω, παραμονή πανηγυριού τον είδα ανασκουμπωμένο, με την τσάπα να καθαρίζει τσουκνίδια, Πρόεδρο όντα τότε! Πενταλόνια πλέον δεν υπάρχουν, κοπάδια δεν υπάρχουν, μόνον ο Α-κρίβης έμεινε, ο τελευταίος τσέλιγκας. Ενδιαφέρον και έσοδα δεν υπάρχουν.

Υπάρχει όμως ο συνεταιρισμός, τα κτήματα, τα δασωμένα χωράφια, η αποθήκη υπάρχει άρα αντικείμενο και χώρος δράσης.

Δεν ξέρουμε αν υπάρχει Δ.Σ και αν έχουν γίνει εκλογές τελευταία.

Η αποθήκη, σοβαρό περιουσιακό στοιχείο του Συν/μού, απ' όσα μάθαμε, νοικιάστηκε σε επιχειρηματία Αθηναίο, με κάποιους όρους και για κάποιο διάστημα. Με ποιους όρους, ποιο μίσθωμα, με ποια εχέγυα και από ποιο Δ.Σ δεν το γνωρίζουμε. Ανησυχούμε όμως γιατί αρκετοί από εμάς έχουμε κάποια συμφέροντα στον Συν/μό και την περιουσία του.

Καλό θα ήταν να γίνει μια Γ.Σ., έκτακτη, τον Αύγουστο που είμαστε οι περισσότεροι στο χωριό για να μάθουμε τι γίνεται και τι πρόκειται να γίνει.

Οι συνεταιρεί θα πρέπει να γνωρίζουν λεπτομερειακά και με κάθε διαφάνεια για το παρόν και το μέλλον της περιουσίας τους.

Περαιτέρω στο επόμενο φύλλο, όταν θα το έχουμε ερευνήσει το θέμα.

Γ. Κέφαλος

Στη Βουτσά, στο Γρεβενίτι

Μαρούλα Παπαευσταθίου-Τσάγκα
Φιλολόγος (MASTER Επιστημών Αγωγής)

Προς το Ανατολικό Ζαγόρι...

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Στην κατασκήνωση

Σταματήσαμε στην κατασκήνωση του Γρεβενιτίου για φαγητό και παιχνίδι. Στη θέση **Γρεβενέσια** στην κορυφή σχεδόν του χωριού, λίγο πριν το δάσος οξυάς, υπάρχει ένας ιδανικός τόπος για παιχνίδι και αναψυχή. Έχει δοθεί πριν αρκετά χρόνια στον Ορθόδοξο Ιεραποστολικό Σύλλογο «Απ. Παύλος», όπου λειτουργεί τις κατασκηνώσεις του. Σ' αυτό το κατάφυτο με όλων των ειδών τα δέντρα τόπο 24 και στις εγκαταστάσεις της κλειστής αυτήν την εποχή κατασκήνωσης (τραπεζαρία) που ευγενώς μας παραχωρήθηκε, περάσαμε ένα όμορφο μεσημέρι με φαγητό, τραγούδι και παιχνίδι. Ο ανδρικός πληθυσμός... παλαιμάχων (!) και παιδιών έδωσε τον καλύτερο εαυτό του στον αγώνα ποδοσφαίρου και δέχτηκε στο γήπεδο τις επευφημίες και τα...σχόλια του γυναικείου, που αποτελούσε την «κερκίδα».

Λίγο αργότερα κάποιοι κατηφορίζαμε μέσα από τα σπίτια του χωριού, που καθώς είναι αμφιθεατρικά χτισμένο και με αρκετή θέα στα απέναντι χωριά, πολλές γειτονιές (μαχαλάδες) και καλλές γειτονιές (α-σχεδόν αν τα πιο πολλά έχουν γίνει αμαξιτοί δρόμοι... τσιμεντωτοί!) κέρδισε το θαυμασμό όσων το επισκέπτονταν για πρώτη φορά. Μύριζε το φρέσκο καρύδι στη φλούδα του και ήταν εύκολο ν' απλώσεις το χέρι σου στο κλωνάρι που άγγιζε σχεδόν το κεφάλι σου απ' το βάρος... Γευτήκαμε και φρέσκα σύκα και σταφύλια όχι ακόμη εντελώς ώριμα αλλά... χωριάτικα.

Μετά το Μεσοχώρι με τους αιωνόβιους πλατάνους στην πλατεία, το σχολείο, και την εκκλησία (της Παναγίας) κατεβήκαμε στο **Χάνι** περνώντας μπροστά από το **Πετρίδειο Πνευματικό Κέντρο**, στολίδι και καμάρι του χωριού, τόσο για τον γόνό του ευεργέτη Πετρίδη, όσο και για την πρακτική και αισθητική παρουσία στο χωριό 25.

Στο Χάνι, τα κρύα νερά τρέχουν-ευτυχώς ακόμα- άφθονα και από τις τρεις πηγές με διπλούς κρουνοί στην καθεμία, να παγώνουν το χέρι και να ξεδιψούν το διαβάτη. Ένα γλυκό κουταλιού στο καφενείο του **Στραπέλη** μαζί με τα παλιά λαϊκά και παραδοσιακά του τζουκμπόξ, αγαπημένο κειμήλιο του περασμένου δεκαετιών, ένα χορό στο...πόδι(!) για τους βιαστικούς της επιστροφής και πίσω στα Γιάννενα.

Η διαδρομή της μιας ώρας είχε συνομιλητή με τα ανέκδοτα των συνεπιβαίνοντων, την ευδιαθεσία και την ξεκούραση που νοιώθαμε, και την ευχή της, συν Θεώ, επόμενης φθινοπωριάτικης εξόρμησης.

Ο τότε Μητροπολίτης Ιωαννίνων Σεραφείμ ανάμεσα στον ευεργέτη του χωριού μας Γιάννη Πετρίδη και τον τότε Πρόεδρο της Κοινότητας Γρεβενιτίου Βασίλη Βλάχο. Η πλατεία γεμάτη από κόσμο. Είναι Κυριακή μετά τον εκκλησιασμό.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Στο Ανατολικό Ζαγόρι, για το οποίο η πρόσβαση γίνεται από την Εθν. Οδό Ιωαννίνων-Μετοόβου, στα αριστερά λίγο πριν την γέφυρα της Μπαλντούμας, ναήκουν τα εξής χωριά με τη σειρά που τα συναντούμε: Πέτρα, Ιτέα, Δεμάτι, Καβαλλάρι, Ανθρακίτης, Τρίστενο, Γρεβενίτι, Φλαμπουράρι, Ελατοχώρι, Δόλινη, Καστανάνας, Μακρίνο, Βωβούσα.
2. Λ.Ι.Βρανούση, Χρονικά (της Μεσαιωνικής και Τουρκοκρατούμενης) Ηπείρου, εκδ. Ε.Η.Μ. Ιωάννινα 1962 σελ. 191.
3. Κατά την παράδοση ο Κων/νος ο Πωγωννάτος επιστρέφοντας από την νικηφόρα του εκστρατεία στη Σικελία, συμπεριφερόταν αυταρχικά και αλαζονικά Γι' αυτό τιμωρήθηκε «διά θεοσημίας». Η ανέγερση των δύο χαρακτηριστικών μνημείων (Μολυβδοσκεπάστου και Βουτσάς) προς τιμήν της Υπεραγίας Θεοτόκου αποτελεί έμπρακτη εκδήλωση της μετανοίας του. Βλ. σχετ. Μιχ. Τρίτου, Η Ιερά Μονή Παναγίας Πωγωννίσσης Βουτσάς Ιωαννίνων, εφημ. «Το Γρεβενίτι», αρ. φυλ. 24, Οκτ-Δεκ 1999.
4. Δημ. Καμαρούλια, Τα Μοναστήρια της Ηπείρου, Α' εκδ. Μπάστας-Πλέσσας.
5. Αυτής της όμορφης και μέσω γραφικού τοπίου, πορείας, έχω προσωπική εμπειρία καθώς την περπάτησα με τον πατέρα μου, που είναι Γρεβενιτάς, πριν αρκετά χρόνια, για να βρεθούμε στο γιορτασμό της 8ης Σεπτεμβρίου, ημέρα που πανηγύριζε, λαμπρά το Μοναστήρι.
6. Η διαπίστωση αποτελεί και προσωπική μαρτυρία μαζί με όσους άλλους την επισκέπτονταν και την βλέπαμε σε κακά χάλια σε μια από τις επισκέψεις μας εκεί ένα ζωντανό (μια προβατίνα), με σπασμένο πόδι και ταλαιπωρημένη, ξεψυχούσε αβοήθητη εντός του αυλείου χώρου του Μοναστηριού και κελιών (προσθέτοντας) δίνοντας έναν ακόμη πιο θλιβερό τόνο στην παρακμή μιας άλλοτε δοξασμένης και φωτεινής ακμάζουσας Μονής και μοναστικής κοινότητας. (Για

- μία παρόμοια πικρή διαπίστωση βλ. και Καμαρούλια ο.π. σ.286).
7. Ευστάθιου Σκάρπα, Βοτσά μονή ή Μονή Παναγίας Πωγωννίσσης, στη Μεγ. Ελλην.Εγκυκλ. τ 2 1929, σ. 587β.
8. Ευστάθιου Σκάρπα, «Σκωριών ανακαμίνευσες». Η του αυτοκράτορος Κων/νου Πωγωννάτου εν Ζαγορίω Ιερά Μονή Βοτσάς, εφημ. «Ηπειρωτική Ηχώ» (Ιωαννίνων) αρ.φυλ.108/15/1/1925.βλ. και Μιχ. Τρίτου ο.π.
9. Παν.Αραβαντινού, Περιγραφή της Ηπείρου, μέρος Γ' εκδ. Ε.Η.Μ. Ιωάννινα 1984, σ.70.
10. Βασίζονται στα χρονογραφικά κείμενα του «Κουβαρά» των Ιωαννίνων, συμπληρωμένο με πληροφορίες για την ιστορία της περιοχής, βλ.Σχετικά Λ.Βρανούση, ο.π. σ.193.
11. Βλ. Λ. Βρανούση, ο.π. σ.190, 192
12. Λ. Βρανούση, ο.π. σ.192
13. Αυτό έγινε γιατί μια ομάδα κατοίκων της περιοχής Μαλακασίου αντιστάθηκε στον κατακτητή στο χώρο της Μονής.
14. «...οι μεταβολές των χρόνων όλα τα αφάνισαν και τελείως απ' εκείνα δε σώζονται τίποτε εις σημείον, έξω μόνον η τρούλα της εκκλησίας, κατά θέαν οικονομίαν, δια να γνωρίζεται». Βλ. Λ.Βρανούση, ο.π., σ.194.
15. Ο Πρωτοσύγγελλος (και μετέπειτα Επίσκοπος Περιστερας Ιωαννίνων) Ευστ. Σκάρπας, εκ Γρεβενιτίου (1887-22/12/1939), κουρά της Μονής Βοτσάς, ασχολήθηκε και με την ιστορία της Μονής.
16. Ευστ. Σκάρπα, εφημ. «Ηπειρωτική Ηχώ» (Ιωαννίνων) αρ.φυλ.108/15/1/1925, βλ. και Λ. Βρανούση ο.π., σ.199 και Μιχ. Τρίτου ο.π.
17. Ι. Λαμπρίδου, Ηπειρωτικά Μελετήματα, τευχ. Η Ζαγοριακά, Μέρος Α', Εν Αθήναις 1889, σ.47. Ο ίδιος αναφέρει (ο.π., σ.67) ότι «ο ανακαίνιστής της Μονής Βοτσάς ιδίαις δαπάναις ιστόρησε (1661) και τον ναόν του Αγ. Δημητρίου εις Γρεβενίτη».
18. Λ. Βρανούση, ο.π., σ.192. Τον Αθανάσιο αναφέρει και ο Κόντογλου («Εκφρασις»). Βλ. και Κ.Λα-

ζαρίδη, Θρησκευτικά Μνημεία και Αγιογραφία του Ζαγορίου, Γιάννινα 1982, σ.15.

19. Ι. Λαμπρίδη, ο.π. σ.47 και Δ. Καμαρούλια ο.π. σ. 384.

20. Λ. Βρανούση, ο.π., σ.201. Πρόκειται για την βιβλιοθήκη την οποία όπως αναφέρει ο ίδιος είχε προλάβει να καταγράψει το 1940-1941, ως πρωτοετής τότε, φοιτητής, εργαζόμενος επί μια βδομάδα με σχέδια, φωτογραφίες, αντιγραφή επιγραφών, αναδίφηση χειρογράφων, «Μοναχολόγιο» (ακριβώς λίγο πριν την καταστροφή της από τους Γερμανούς).

21. Έγγραφο της Κοινότητας Γρεβενιτίου (της 6/10/1947) αναφέρει βεβαιώνοντας, την ολοκληρωτική της λεηλασία κατά τον εμφύλιο (15/9/1947) επί Ηγουμένου Παντελεήμονος. Αλλά και έγγραφο της 8ης εφορίας αρχαιοτήτων (της 31/5/1991) κάνει λόγο για κλαπέντα κειμήλια του 17ου αι.

22. Η. Γάγαρης, Η πανύγυρις Βοτσάς-Ζαγορίου «Δωδώνη» (εικονογραφημένο Ηπειρωτικό ημερολόγιο, έτος 1ον, σ.21, 1896).

23. Η γιαγιά μου -Θεός συγχωρέστην- έδινε ιδιαίτερη έμφαση στη σχετική αφήγηση και το πρόσωπο της φωτιζόταν και έπαιρνε εκείνη τη νοσταλγική έκφραση της θύμησης παλιών καλών ημερών (και εποχών!) κάθε που τύχαινε να μας μιλήσει για τα πανηγύρια τότε: Δεκαπενταύγουστο στο Γρεβενίτι και 8 Σεπτεμβρίου στη Βουτσά. Ο χορός κρατούσε πολύ, ιδίως των Γρεβενιτιτών στο «τριφύλλι», οι οποίοι και παραχωρούσαν ευγενώς τα κελιά προς φιλοξενία των ξένων, ακόμα και των διπλανών χωριών, σκηπνώνοντας οι ίδιοι έξω από το καστρότοιχο.

24. Η χλωρίδα του Γρεβενιτίου είναι από τις πλούσιες. Κάποια από τα δέντρα των δασών του είναι: η οξυά, το πεύκο, το έλατο, ο κέδρος, το πουρνάρι, το ντούσκο (βαλανιδιά), ο αγριοπλάτανος (πάλτενος), οι λεφτοκαριές, ο γράβος, η μεράντζα, το «κάρπινε», το «φράξινη», το πυξάρι, οι τήλιες, οι πιές παραποτάμια και η καστανιά!

25. Όπως πληροφορούμαστε, σύντομα πρόκειται να μεταφερθεί εκεί, σε κατάλληλο πια περιβάλλον η πολύτιμη βιβλιοθήκη του Ευστ. Σκάρπα, που είχε δωρηθεί προ πολλών ετών στην Κοινότητα Γρεβενιτίου, από τους κληρονόμους του λόγιου Μητροπολίτη.

Σημείωση εφημερίδας «Το Γρεβενίτι»
Οι υποσημειώσεις που δημοσιεύουμε στο παρόν φύλλο, αναφέρονται φυσικά και στο Α' μέρος του άρθρου που περιέχονταν στο προηγούμενο φύλλο (αρ.29). Σας προτείνουμε να τις διαβάσετε και αυτές περιέχουν πολύ σημαντικές και ενδιαφέρουσες βιβλιογραφικές παραπομπές.

ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΠΑΠΑΒΡΑΝΟΥΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ

Στην ιστορία του χωριού μας, ένα σημαντικό κεφάλαιο αποτελεί η αντίσταση των κατοίκων στη Ρουμανική προπαγάνδα που αναπτύχθηκε μετά το 1875 σε όλα τα βλαχόφωνα χωριά της τουρκοκρατούμενης τότε Μακεδονίας και της Ηπείρου.

Όπως είναι γνωστό, την εποχή εκείνη οι ρουμάνοι διανοούμενοι ανακάλυψαν πως στην περιοχή αυτή των Βαλκανίων υπήρχαν αρκετά χωριά οι κάτοικοι των οποίων μιλούσαν μια λατινογενή γλώσσα που έμοιαζε πολύ με τη δική τους. Επικεφαλής αυτών των διανοουμένων ήταν ο Eliade Radulescu, που είχε περιοδεύσει στις χώρες της Βαλκανικής και είχε γνωρίσει από κοντά τα βλαχόφωνα χωριά της Πίνδου, της νότιας Αλβανίας από το Δυρράχιο και κάτω και της δυτικής Μακεδονίας ως τη Ροδόπη. Θεώρησαν λοιπόν πως αυτοί οι πληθυσμοί αποτελούν ένα αδελφό τμήμα του ρουμάνικου λαού που πρέπει να προστατευθεί και να αποκτήσει εθνική συνείδηση.

Τους πληθυσμούς αυτούς οι κάτοικοι των γειτονικών με αυτούς ελληνικών χωριών τους αποκαλούσαν βλάχους ή κουτσόβλαχους, (παραφθορά της τουρκικής ονομασίας κιοτσούκ βλάχ, δηλ. μικρή Βλαχία, σε αντιδιαστολή με την μεγάλη Βλαχία, τη σημερινή Ρουμανία). Οι ίδιοι οι κάτοικοι των βλαχόφωνων αυτών χωριών αυτοαποκαλούνται Αρ(ω)μάνοι, δηλ. ρωμάνοι, ρωμαιοί (το αρχικό α είναι ευφωνικό), όπως οι Έλληνες αυτοαποκαλούνται ρωμιοί, κατάλοιπο της Ρωμαιοκρατίας. Τι είναι οι βλάχοι; Απάντηση στο ερώτημα αυτό έδωσαν τελευταία πολλοί ερευνητές, Έλληνες και ξένοι, ακόμα και Ρουμάνοι, όπως ο Caridan. Είναι αυτόχθονες πληθυσμοί, της ρωμαιο-Έλληνες που την περίοδο δηλαδή Ελληνιστικής εκλατινίσθηκαν γλωσσικά για λόγους καθαρά επαγγελματικούς. Είναι πληθυσμοί ορεινών κυρίως περιοχών που ζούσαν στις ακριτικές παρυφές των ρωμαϊκών κατακτήσεων στη Βαλκανική μετά την κατάλυση του Μακεδονικού κράτους. Οι ρωμαιοί ακολουθώντας την πρακτική των προκατόχων τους εγκατέστησαν στα σύνορα με τους γειτονικούς πληθυσμούς φρουρούς από ντόπιους, με επικεφαλής ρωμαίους βαθμοφόρους και αναγκαστικά, για να μπορούν να συνεννοούνται μεταξύ τους εκλατινίσθηκαν γλωσσικά μια και όπως είναι γνωστό η θητεία τους ήταν εικοσαετής και μετά την αποστράτευση τους αποκαθίσταντο σαν κτηνοτρόφοι στην ίδια περιοχή. Αλλά και πέραν των φρουρών των ακριτικών περιοχών, από τις ίδιες ορεινές περιοχές στρατολογούσαν μισθοφόρους για την επάνδρωση των λεγεώνων τους των οποίων οι βαθμοφόροι ήταν επίσης ρωμαιοί ή ήδη εκλατινισμένοι ντόπιοι. Είναι ιστορικά γνωστό ότι στην περιοχή της Μακεδονίας είχε την έδρα της η 5η Μακεδονική Λεγεώνα.

Ο εκλατινισμός αυτός έγινε κατά τρόπο ιδιόρρυθμο, ακολουθώντας ένα γλωσσικό κράμα της λατινικής γλώσσας με ντόπιες επιδράσεις, ένα είδος δημοτικής λατινικής, που σε κάθε περιοχή διαμορφωνόταν και διαφορετικά, πράγμα που εξηγεί και τη διαφορετική εξέλιξη λατινογενών γλωσσών στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της βλάχικης διαλέκτου είναι η επίταξη του άρθρου. Το άρθρο δεν μπαίνει στην αρχή της λέξης αλλά στο τέλος συγχωνευμένο με την κατάληξη. Π.χ το μπόου θα πει βόδι, χωρίς το άρθρο ενώ το βόδι με άρθρο λέγεται μπόδουλου. Η κατάληξη επέχει θέση άρθρου. Το χαρακτηριστικό αυτό υπάρχει και στη ρουμάνικη γλώσσα αλλά και στην σημερινή αλβανική. Ο εκλατινισμός μακεδονικών πληθυσμών κατά τον παραπάνω τρόπο άρχισε από το 146 π.Χ. που οι Ρωμαίοι κατέλυ-

σαν το Μακεδονικό κράτος και συνεχίστηκε όλους τους αιώνες που ακολούθησαν. Όταν μετά τρεις αιώνες, το 100 μ.Χ. ο αυτοκράτωρ Τραϊανός πέρασε το Δούναβη και κατέλαβε τη Δακία, τη σημερινή Ρουμανία, χρησιμοποίησε όπως ήταν φυσικό την Μακεδονική λεγέωνά γι' αυτήν την εκστρατεία. Οι βετεράνοι αυτής της λεγεώνας, μετά την αποστράτευση τους αποκαταστάθηκαν γεωργικά στις πλούσιες πεδιάδες της Δακίας και αυτοί μετέδωσαν τη γλώσσα τους έτσι όπως ήταν διαμορφωμένοι στους ντόπιους πληθυσμούς.

Οι εκλατινισμένοι κατ' αυτόν τον τρόπο πληθυσμοί, απόγονοι των οποίων είναι οι σημερινοί ρουμάνοι, φυλετικά είναι Δάκες που μόνο γλωσσικά εκλατινίστηκαν από τους μακεδόνες λεγεωνάριους. Οι δικοί μας βλάχοι δεν έχουν καμία φυλετική σχέση με τους ρουμάνους. Είναι απόγονοι γνήσιοι των αρχαίων Μακεδόνων. Θεωρούσαν ανέκαθεν εαυτούς Έλληνες, συμβιούσαν πάντα αρμονικά με τους γειτονικούς ελληνόφωνους πληθυσμούς, ήταν πάντοτε δίγλωσσοι, μιλούσαν πάντοτε και τα ελληνικά, η παιδεία τους ήταν ελληνική, η γραφή τους ήταν αποκλειστικά στην ελληνική γλώσσα και ουδέποτε ανέπτυξαν γραπτό λόγο στα βλάχικα είτε με το ελληνικό είτε με άλλο αλφάβητο. Τη βλάχικη τη χρησιμοποιούσαν μόνο οικογενειακά σαν δεύτερη μητρική γλώσσα.

Από την εποχή του εκλατινισμού των Δακών, μέχρι σήμερα, με την πάροδο τώσων αιώνων οι δύο γλώσσες η ρουμάνικη και η βλάχικη εξελίχθηκαν χωριστά και διαφορετικά. Η μεν πρώτη εμπλουτίστηκε με πληθώρα σλαβικών αλλά και ολίγων δακικών λέξεων ενώ η δεύτερη με πληθώρα ελληνικών και σχεδόν καθόλου σλαβικών, έτσι που η δεύτερη δεν μπορεί να χαρακτηριστεί διάλεκτος της πρώτης αλλά ξεχωριστή γλώσσα. Δεν είχαν λοιπόν δικίο οι προαναφερθέντες ρουμάνοι διανοούμενοι που θεωρούσαν τους βλάχους αλύτρωτους ομοεθνείς.

Όταν με την προτροπή τους το ρουμάνικο κράτος αποφάσισε να αρχίσει προπαγάνδα στα τουρκοκρατούμενα τότε βλαχόφωνα χωριά της Μακεδονίας και της Ηπείρου για την ίδρυση σχολείων για την εκμάθηση της ρουμάνικης γλώσσας και την εμφύτευση ρουμάνικης εθνικής συνείδησης στους κατοίκους βρήκαν σθεναρή αντίσταση. Οι κάτοικοι όλων των χωριών αντέδρασαν αυθόρμητα και αποφασιστικά.

Στο δικό μας χωριό η αντίσταση κατά της ρουμανικής προπαγάνδας ήταν τόσο σθεναρή που ούτε ένα παιδί δεν κατόρθωσαν να προσηλυτίσουν και όλες οι προσπάθειες ίδρυσης σχολείου απέτυχαν.

Στο αρχείο του Λεάνδρου Παπαβρανούση που ήδη βρίσκεται στη βιβλιοθήκη του χωριού μας, περιλαμβάνεται και ένας χειρόγραφος τόμος από 199 συνολικά σελίδες σε κόλλες αναφοράς, διατεμένος σε ενότητες ή κεφάλαια που περιλαμβάνουν αυτοτελή στοιχεία από την ιστορία του χωριού μας. Συγγραφέας αυτού του χειρογράφου, που αποτελεί ένα ανεκτίμητο απόκτημα για την ιστορία του χωριού μας είναι ο πατέρας του Λεάνδρου και θεός μου, Ιωάννης Ευστ. Παπαβρανούσης.

Ένα από αυτά τα κεφάλαια (το 17ο) τιτλοφορείται «Η ρουμάνικη προπαγάνδα». Τα όσα γράφονται είναι πιστή αντιγραφή από αυτό το κεφάλαιο διατηρώντας τη σύνταξη και τη γλώσσα του πρωτοτύπου. Προσάρμοσα μόνο την ορθογραφία σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίστηκαν μετά την καθιέρωση της μονοτονικής γραφής και την αντίστοιχη απλοποίηση της ορθογραφίας. Γράφει λοιπόν ο μακαρτίτης θεός μου.

Αφήγηση Ι. Παπαβρανούση

Από τους πρώτους στόχους της Ρουμανικής προπαγάνδας το 1875, υπήρξαν τα Γιάννινα και τα βλαχόφωνα χωριά της Ηπείρου. Μετά τα Γρεβενά, την Αβδέλα, τη Σαμαρίνα και τη Φούρκα όπου παρά την αντίδραση που συνάντησε κατόρθωσε να ιδρύσει δημοτικά σχολεία, επεξεκίνησε τη δράση της στην «Ηπειρό», όπου, με την ανοχή και των τουρκικών αρχών έβαλε στα Γιάννινα τις βάσεις ιδρύσεως ρουμανικής σχολής (ημιγυμνασίου), χρησιμοποιώντας δε για όργανα και συνεργάτες της μερικά βλαχόφωνα στοιχεία χωρίς εθνική συνείδηση.

Στη Βωβούσα κατόρθωσε να προσηλυτίσει μερικούς αγράμματους, αστοχειώτους και φτωχούς υλοτόμους τους οποίους με δωροδοκίες, υποσχέσεις και με όλα τα αθέμιτα μέσα κατόρθωσε να τους φανατίσει και ναβάλει τις βάσεις ενός υποτυπώδους ρουμάνικου σχολείου. Ήρθε η σειρά και του Γρεβεντιού. Τα όργανα της προπαγάνδας, με επιμονή και υπομονή, πλησίασαν διάφορους χωριανούς, εύπορους, πτωχούς, εγγράμματους, αγράμματους, έταξαν λαγούς με πετραχήλια αλλά απογοητεύτηκαν γρήγορα. Συνάντησαν παντού όχι μόνο αδιαφορία αλλά και τη βδελυγμία και την περιφρόνηση και για λίγα χρόνια το άφησαν ήσυχο.

Ατυχώς για το Γρεβενίτι συνέβη το εξής περιστατικό. Γύρω στα 1880 αποφοίτησε από την Ζωσιμαία σχολή ο νεαρός Τάκης Οικονόμου, υιός ευπόρου οικογενείας (από το Γρεβενίτι εγκατεστημένης στα Γιάννινα. Σημ. δική μου) τον οποίο το Γρεβενίτι δέχτηκε προθυμότητα και τον διόρισε δάσκαλο στο αρρεναγωγείο. Μετά δύο έτη όμως αναγκάστηκαν να τον παύσουν για την ανάρρωση διαγωγής του (ως ραδιούργο και συκοφάντη και διαλυτικό στοιχείο).

Κατόπιν ενεργειών του τότε Μητροπολίτου προσελήφθη στη Βωβούσα (στο ελληνικό σχολείο). Εκεί τον ηλίουσε η ρουμάνικη προπαγάνδα της οποίας έγινε φανατικός οπαδός και όργανο τυφλό. Για την αφοσίωσή του τον διόρισαν στο ρουμάνικο σχολείο Ιωαννίνων, διδάσκαλο των ελληνικών (ρουμάνικη γλώσσα δεν γνώριζε). Από τον καιρό που προσχώρησε στην ρουμ. προπαγάνδα για να την εξυπηρετήσει αλλά και για να ικανοποιήσει το αβυσσαλέο μίσος του κατά του χωριού του, υπεσχέθηκε να την διευκολύνει στην ίδρυση ρουμάνικου σχολείου στο Γρεβενίτι.

Μετά τις πρώτες κρούσεις απογοητεύθηκαν και κατέφυγαν στα μεγάλα μέσα. Για να τρομοκρατήσουν το χωριό, κατηγορήσαν ως εργαζόμενους κατά του τουρκικού καθεστώτος και τη διοργάνωση ενόπλου σώματος τους Βράνο Λαλάκη, Σιούλη Φάφα, Τάση Φάφα, Ιωάννη Παπαγιάννη, Χρήστο Πλατίκο και Γιάννη Βουλκίδη. Συνελήφθησαν οι ανωτέρω, κρατήθηκαν στα μπουδρούμια του κάστρου επί ένδεκα μήνες. Κατά την διάρκεια δε της υποδικίας τους, διάφορα όργανα της προπαγάνδας παρουσιάζονταν και ο καθένας με τον τρόπο του προσφέροντο να μεσολαβήσουν, να ενεργήσουν, να κάνουν το παν υπέρ των κατηγορούμενων, μόνον και μόνον για να δημιουργήσουν υποχρεώσεις χάριν του τελικού σκοπού των. Αλλά τούτοι εδώ οι κατηγορούμενοι έλαχε να είναι ξεροκέφαλοι βλάχοι και με βλάχικη ευγένεια απέρριψαν όλες τις δελεαστικές προσφορές. Δεν έπαυσαν βέβαια οι κρατούμενοι να ενεργούν και κατάφεραν ώστε στη δική που έγινε ενώπιον ειδικού δικαστηρίου, να απαλλαγούν όλοι ελλείψει επαρκών αποδείξεων. Ενενοείται ότι εστοίχησε στην κοινότητα τριακόσιες λίρες τις οποίες κάλυψε με έρανο στον οποίο συνεισέφεραν όλοι προθύμως.

Οι τουρκοί ήξεραν ότι όλα αυτά τα καλώματα ήταν ψευδή αλλά τα έβλεπαν με καλό μάτι γιατί εξυμνητούσαν το συμφέρον τους. Πρώτον, ο διχασμός των κοινοτήτων τους εξυμνητούσε γενικότερα και

δεύτερον δούλευε η δωροδοκία (το παντοδύναμο μπαχτσίσι).

Εν πάση περιπτώσει, η έκβαση αυτή απογοήτευσε τους ενδιαφερομένους για μερικά χρόνια, δεν έχασαν όμως τις ελπίδες τους για το μέλλον, γιατί κάπου και που εμφανίζοντο διάφοροι τύποι ως ρουμανοδασκαλοί αλλά ούτε δωμάτιο να κοιμηθούν δεν μπορούσαν να βρουν και μετά την παραμονή ολίγων ημερών στο χάνι, αναγκάζονταν να φύγουν. Το έτος 1893, την άνοιξη, είχε εμφανισθεί ένας νεαρός, Τριαντάφυλλος ονομαζόμενος εκ Μετσόβου, ως ρουμανοδασκαλός, ο οποίος κατάφερε να νοικιάσει ένα δωμάτιο στο σπίτι ενός ξένου τεχνίτη εγκατεστημένου στο Γρεβενίτι. Τόσο δε είχε φανατιστεί ο κόσμος που αυτός ο τεχνίτης από την ημέρα που νοικιάσε το δωμάτιο στον ρουμανοδιδάσκαλο δεν εργάσθη ούτε ένα μεροκάματο πλέον. Όλοι τον απέφευγαν και τον αποστρέφοντο, αντιμετώπιζε πλέον την πείνα και είχε ο άτυχος πολυμελή οικογένεια.

Δεν είχε περάσει ένας μήνας από τότε που είχε έρθει ο δάσκαλος που καμιά ενέργεια δεν είχε κάνει για σχολείο και καταφτάνει στο χάνι ένας κύριος άγνωστος, καλοντυμένος, συνοδευόμενος από έναν αγωγιάτη επίσης άγνωστο. Μόλις ξεπέψε, μπήκε στο χάνι και χαϊρέτισε το χαντζή με ένα χαριτωμένο «buna ziua» (καλή μέρα). Ο χαντζής κατάλαβε περίπου με ποιόν είχε να κάνει και του απάντησε ελληνικά «καλή μέρα καλώς ήρθατε». Χωρίς να δείξει καμιά δυσφορία ο ξένος παρακάλεσε να τον οδηγήσει στο σχολείο το βλάχικο. Πήρε την απάντηση ότι τέτοιο πράγμα στο Γρεβενίτι δεν υπάρχει. Ρώτησε τότε που μπορεί να βρει το δάσκαλο. Πήρε την απάντηση ότι ο δάσκαλος κάπου θα βρίσκεται τα δυό κατσίκια του νοικοκύρη του.

Έως εδώ η συζήτηση γίνεται σε δύο γλώσσες. Ο ξένος μιλάει βλάχικα ο χαντζής ελληνικά. Εν τω μεταξύ ήρθε ο καφές και το λουκούμι, κέρασμα του χαντζή. Πίνοντας τον καφέ ο χαντζής θέλησε να μάθει με ποιόν έχει να κάνει, κι απαντάει ο ξένος σε άπειπητη ελληνική γλώσσα πλέον. Είμαι επιθεωρητής των ρουμάνικων σχολείων του βλασειού των Ιωαννίνων και λέγομαι Μπατζαρίας. (σ.σ καλός και αριστινίδης τουρκοκς γερούσιασής, εκ των εντιμωτέρων στελεχών της τουρκικής προπαγάνδας). Και συμπληρώνει «Πολύ σε παρακαλώ επειδή πέθισα να πως ως δάσκαλος εδώ είναι περιττός, να στείλεις κάποιον να τον εύρει γιατί τον θέλω». Σε λίγο κατέφθανε ο δάσκαλος και παίρνει διαταγή να ετοιμασθεί να τον πάρει μαζί του στα Γιάννινα γιατί εδώ τελείωσε πια το έργο του. Πράγματι μετά της ώρας έφυγαν, δάσκαλος και επιθεωρητής για τα Γιάννινα.

Θα νόμιζε κανείς πως τέλειωσαν τα βάσανα του Γρεβεντιού, αλλά δυστυχώς ο Τάκης Οικονόμου αγρυπνούσε. Η απύθμενη κακία του και το μίσος κατά του χωριού δεν τον άφηνε να ησυχάσει. Εσκέφθη και σκηνοθέτησε την εξής ατζιά. Κατά το θέρος του 1893, λίγο μετά το περιστατικό που ιστορήσαμε παραπάνω, ο πατέρας του γραφόντος παίρνει ταχυδρομικώς ένα γράμμα υπογεγραμμένο από έναν «Γιώργιο Χ». Με το γράμμα αυτό ο επιστολογράφος απαντούσε, δήθεν, σε γράμμα του παραλήπτη με το οποίο αυτός (ο παραλήπτης) τον καθυσχάζει δια την παραλαβή των δεκαπέντε όπλων και εκατονπενήντα φυσιγγίων και τον πληροφορεί ότι τα χρήματα εστάλησαν εγκαίρως όπου έπρεπε (ούτε λίγο ούτε πολύ κρεμάλα).

Αμέσως μετά την ανάγνωση της ατζίου επιστολής ο παραλήπτης της αναχώρησε, νύχτα, για τα Γιάννινα και με το φοβερό γράμμα παρουσιάσθη στον τότε Μητροπολίτη, {Γρηγόριο αν δεν με απατά η μνήμη}. Ο Δεσπότης, αφού διάβασε το γράμμα και άκουσε τον παραλήπτη του, του συνέστησε να φύγει αμέσως εκτός των συνόρων, όπερ έγινε αυθωρεί και φθάσας εις τον Πειραιά, μετεβίβάσθη Αυ-

στριακού ατιμόπλοιου δια Ρουμανία. Μόλις το ατιμόπλοιο κατέπλευσε εις τον λιμένα της Κων/πόλεως, τούρκος αστυνομικός, συναινέσει και του πλοιάρχου, ως μη όφειλε, συνελήφθη και μετέχθη στα κρατητήρια της αστυνομίας εις Γαλατά. Ευτυχώς ύστερα από 2-3 ώρες απελύετο των κρατητηρίων ένας νεαρός ομογενής Κων/πολίτης, στον οποίο είχε την ετοιμότητα να του προσφέρει στο χέρι ένα χρυσό Ναπολεόνι και να του δώσει ένα σημείωμα για τον αείμνηστο Βράνο Βωζάνη. Το πρωί της επομένης κατέβησε στην αστυνομία Γαλατά ο Βράνος Βωζάνης μαζί με δύο ανώτερους αξιωματικούς και υπό την προσωπική του εγγύηση πήρε τον κρατούμενο ελεύθερο και μετά διήμερο τον προώθησε για την Κωνσταντή. Ο καθένας μπορεί να σκεφθεί τι θα συνέβαινε να δεν ήτο ο Βράνος Βωζάνης, με τη θέση του, τις σχέσεις του και το κύρος που κατείχε.

Επανήλθε εκ Ρουμανίας μετά τριετία, όταν η υπόθεσή είχε ξεχαστεί ή μάλλον με πολλές ενέργειες τρίτων είχε εξαφανιστεί. Ο δε κακός δαίμων του Γρεβεντίου, ο Τάκης Οικονόμου, προ ενός ήδη έτους ευρέθη νεκρός στο αποχωρητήριο ενός χαλίου από δυσεντερία.

Ευρισκόμαστε στο 1897 με τον ελληνοτουρκικό πόλεμο και ύστερα απ' αυτόν για κάμποσα χρόνια να έχει στολήσει η δράση της προπαγάνδας. Περιορίζετο, τουλάχιστον ως προς το Γρεβενίτι, σε απόπειρες προσληψισμού παιδιών πτωχών οικογενειών με υποσχέσεις μεγάλες. Έδιναν υποσχέσεις οικονομικών διευκολύνσεων των γονέων, υπόσχονταν δωρεάν ανώτερη μόρφωση και λαμπρές αποκαταστάσεις και σταδιοδρομίες και με λίγα λόγια, πολύ δελεαστικά πράγματα. Περί ιδρύσεως και λειτουργίας σχολείου ρουμανικού έπαισε να γίνεται λόγος πλέον.

Αυτή η κατάφαση κράτησε μέχρι το Μάιο του 1905. Τότε ο Σουλτάνος Αβδούλ Χαμίτ υπέγραψε τον περίφημο ιραδέ δια του οποίου ανεγνώριζε επισήμως την Μακεδονορουμανική εθνότητα. Η αναγνώριση αυτή τους έδινε πλέον το δικαίωμα να ιδρύουν εκκλησίες, σχολεία, ξεχωριστές κοινότητες κ.π.α. Το ζήτημα αυτό αποτελούσε μέρος του μεγάλου μακεδονικού ζητήματος που τελικά στάθηκε ο τάφος της Ευρωπαϊκής Τουρκίας.

Περιοδικό «Ελληνισμός»

Εδώ θα κάνουμε μια διακοπή στην αφήγηση του θείου μου Ιωάννη Ε. Παπαβρανούση για να παρεμβάλουμε ένα απόσπασμα από το περιοδικό «Ελληνισμός» του έτους 1907 όπου δημοσιεύεται μια ιστορική πραγματεία του Νεοκλέους Καζάζη με τίτλο «Η Μακεδονία και οι Ρωμιοί». Η πραγματεία αυτή συνεχίζεται σε πολλά τεύχη. Στο τεύχος 117 του Σεπτεμβρίου 1907 (φωτοαντίγραφο του ποίου μου είχε στείλει ο Λεάνδρος Βρανούσης) δημοσιεύεται μια έκθεση του Lazarescou Lescan, ειδικού απεσταλμένου του Υπουργού Παιδείας της Ρουμανίας Spirou Haret με σκοπό να εξετάσει τον τρόπο διοργάνωσης της προπαγάνδας στα βλαχόφωνα χωριά της τουρκοκρατούμενης Μακεδονίας και Ηπείρου.

Ο εν λόγω απεσταλμένος στην πολυσέλιδη έκθεσή του της 26 Νοεμβρίου 1901 απτό να Ιωάννινα, επισημαίνει ότι οι κάτοικοι των βλαχόφωνων χωριών έχουν ελληνική εθνική συνείδηση και όχι ρουμανική. Στα χωριά τους έχουν σχολεία ελληνικά τα οποία τα συντηρούν με δικούς τους πόρους.

«Ιδού διατί τα σχολεία ημών πάσχουσιν από έλλειψιν μαθητών ρωμιούων και εις τα χωριά, όπου ο πληθυσμός σύγκειται αποκλειστικώς από βλάχους, το ελληνικό σχολείο βρίθει μαθητών, το ρουμανικόν στερείται, και το περιεργότερον, εν'ω δια μέν το ρουμανικόν ουδέν καταβάλλουσι δια το ελληνικόν συνεισφέρουσιν».

«Ιδού επίσης ο λόγος, δια τον οποίον ο βλάχος στέλλει το τέκνον εις μεν το ρωμουνικόν σχολείον δια να του δοθώσι δωρεάν υποτροφία, βιβλία και όλα τα άλλα, ενώ εις το ελληνικόν όχι μόνον δεν το απαιτεί τι, αλλά και εν ανάγκη λύει το βελάντιόν του, συνεισφέρει και αφήνει την περιουσίαν του προς εξάπλωσιν της ελληνικής μορφώσεως».

Οι δύο τελευταίες παραγράφους είναι ακριβές αντίγραφο από την έκθεση του

Λεκάντα όπως περιλαμβάνονται στο επάνω μέρος της σελίδας 588 του περιοδικού «Ελληνισμός» που προαναφέραμε. Πάμε τώρα στη σελίδα 593 του περιοδικού και αντιγράφουμε αυτολεξεί τα παρακάτω. «Ο Λεκάντας εξετάζει κατόπιν εν τη έκθεσή του κατά ποιόν τρόπο, ανεξαρτήτως της ελληνορωμανικής συνεννόησης, θα ήτο δυνατή η εισαγωγή Ρωμιούων διδασκάλων εις αριθμόν τινά κουτσοβλαχικών κοινοτήτων, χρησιμοποιούμενων προς τούτο Κουτσοβλάχων, εγκατεστημένων εν Ρωμανία, όπτινες εξακολουθούσι θεωρούμενοι Έλληνες. Ο Λεκάντας αναλύει τα σχετικά με τας εξής κοινότητες».

«ΓΡΕΒΕΝΙΤΣΑ. (Εννοεί το Γρεβενίτι=Γκρεμπενιτς στα βλάχικα). 350 βλάχικαι οικογένειαι, δύο σχολεία, ελληνικά αρρένων και θηλέων του τελευταίου διατηρούμενου εκ κληροδοτήματος του Ευσταθίου Κουτούλη, εκ Γρεβενίτης καταγομένου και αποθανόντος εν Βουκουρεστίω.»

Μέσα δεκαετίας του 1930: Ρουμανία. Συνάντηση στην εξοχή των Γρεβεντάτων Κώστα Πατίκου, Σιούλη Αρκουμένη (Παλάκη), Χρήστου Βρακότα, Στάθη Παπαβρανούση. (φωτό: Αρχείο Γιώργου Δερμάνη)

«Δύο πρόκριτοι της κοινότητος, ο Ιωαν. Πατίκος και ο Παπαβρανούσης έχουν ειδικήσιν εν Βουκουρεστίω, χωρίς να είναι Ρωμιοί υπήκοοι, ως και η χήρα Ε. Κουτούλη, διαχειριζόμενη την περιουσία του συζύγου της. Θα ήτο λοιπόν δυνατόν δια της πειθούς κατ' αρχάς και της επεμβάσεως κατόπιν των διοικητικών αρχών του Βουκουρεστίου να πεισθώσιν ούτοι, ώστε να πείσωσι τους συμπατριώτας των να δεχθώσι Ρωμιούων διδασκάλων».

Ακολουθούν τέτοιες υποδείξεις και για τα χωριά Μέτσοβο, Φούρκα, και Μεγάροβο. Με επιστολή του υπουργού Χαρέτ προς τον Λεκάντα από 2/4/1902 που αναγράφεται στη συνέχεια στη σελ. 594 του γνωστοποιεί ότι είναι σύμφωνος με τις παραπάνω ενέργειες σχετικά με το Γρεβενίτι, Μέτσοβο, Φούρκα, Μεγάροβο, αλλά δεν μπορεί ο ίδιος ατομικώς ν' ασχοληθεί διότι αφ' ενός δεν ευκαιρεί και αφ' ετέρου δε γνωρίζει τα αναφερόμενα πρόσωπα και συνιστά ο ίδιος ή κάποιο άλλο πρόσωπο έμπειρο ν' αναλάβει αυτή την φροντίδα. Και τότε μεν δεν ακολούθησε καμιά ενέργεια, θα ιδούμε όμως παρακάτωστην αφήγηση του θείου μου ύστερα από χρόνια τη συνέχεια.

Αφήγηση (Μέρος Β')

Ο Σουλτανικός ιραδές

Ο Σουλτανικός ιράδες συμπίπτει με την ευθυγράμμιση της εξωτερικής πολιτικής της Ρουμανίας προς την Αθηναϊκή πολιτική στη Μακεδονία της εποχής εκείνης. Και τα δύο αυτά γεγονότα επαναφέρουν στην ημερήσια διάταξη το Κουτσοβλαχικό ζήτημα με μεγάλη οξύτητα.

Στη Ρουμανία κηρύχθηκε ανθελληνικός διωγμός σ' όλες τις πόλεις που ήσαν εγκαταστημένοι Έλληνες. Εξορίστηκαν βιομήχανοι, έμποροι, κληρικοί, δημοσιογράφοι. (Σ. Σίμος και Σαρδέλλης) και πολλοί επαγγελματίες με την κατηγορία ότι διενεργούν εράνους για την ενίσχυση ανταρτικών σωμάτων που δρουν στη Μακεδονία. Οι διπλωματικές σχέσεις με την Ελλάδα διεκόπησαν. Το γεγονός αυτό έ-

ναι ένα μέρος του Μακεδονικού προβλήματος. Η επέκτασή σ' αυτό δεν είναι ούτε έργο ούτε σκοπός μας. Άλλωστε δε μας εξυμνεί σε τίποτε. Άλλ' ας έρθουμε στα δικά μας.

Οι εν Ρουμανία Κουτσοβλάχοι, οργανωμένοι πλέον σε μια «Φιλεκαπαιδευτική Μακεδονο-ρουμανική εταιρία» (Societatea de cultura Macedoromana), υπό την προεδρία ενός καθηγητού και βουλευτού Dr. Leonte, ανέπτυξαν μεγάλη δράση.

Το χειμώνα του 1905-6 κάλεσε διά της αστυνομίας, ο πρόεδρος της παραπάνω οργάνωσης τον πατέρα του γράφοντας ευρισκόμενον τότε στο Βουκουρεστί. Μετά μία κατήχηση διαρκείας μίας ώρας του υπέβαλε να υπογράψει μια αίτηση (που την είχε έτοιμη) προς το Υπουργείο Παιδείας της Ρουμανίας με την οποία ζητούσε να ιδρυθούν στο Γρεβενίτι ρουμανικά σχολεία αρρένων και θηλέων και ότι την αίτηση αυτή ήσαν πρόθυμοι να υπογράψουν όλοι οι εκεί συγχωριανοί, εφ' όσον αυτός την υπέγραφε.

επιδεικνύοντάς από το Γρεβενίτι απειλώντας το σύμπαν με τέλεια εξόντωση και κατευθύνθηκε στα Γιάννινα, πάνοπλοι περιφέρονταν στην πόλη προκλητικότητας και απειλητικότητας. Ένα απόγευμα τα παλικάρια αυτά αποφάσισαν να το γλεντήσουν στη Ντραμπάτοβα. Μπήκαν λοιπόν σε δύο βάρκες πάνοπλοι αλλά μόλις έφτασαν στο στενό της λίμνης μεταξύ του νησιού και Στρουνίου, τους υποδέχτηκαν ομαδικά πυρά απ' τις δύο πλευρές απ' τα καλάμια, τόσο δραστικά που δεν πρόλαβαν να κάνουν χρήση των όπλων τους και από τα οποία δε γλίτωσε κανένας.

Έγιναν πολλές φορές συλλήψεις νησιωτών, Στρουνιωτών και άλλων, ανακρίσεις και τα ρέστα, αλλά δεν απεδείχθη τίποτε και ένας ένας αφέθηκαν όλοι ελεύθεροι σ' ένα εξάμηνο με τα συνήθη μέσα. Ύστερα απ' αυτό έβαλαν πολύ νερό στο κρασί τους στην περιοχή τους και φθάσαμε στους Βαλκανικούς πολέμους και στη συνθήκη του Βουκουρεστίου με την οποία ο μέγας πολιτικός της Ελλάδας Ελευθέριος Βενιζέλος έκλεισε οριστικά πλέον την πληγή αυτή που τόση αναστάτωση και αγωνία μας εστοίχιζε επί μια τριακονταετία κατά την οποία παρά τα δεινά που προέβλεπε δεν πέτυχε στο Γρεβενίτι ούτε την ελάχιστη ρωγμή να σημειώσει.

Θα περίμενε κανείς, ύστερ' από τα παραπάνω, τον αποσκορακισμό της βλάχικης διαλέκτου, πράγμα ευκολότατο εφ' όσον ανέκαθεν οι κάτοικοι ήσαν δίγλωσσοι. Αλλά δεν συνέβη αυτό γιατί φρονούσαν ότι η βλάχικη διάλεκτος σε τίποτα δεν τους εμπόδιζε νάχουν την εθνική τους συνείδηση, όπως είχαν πάντοτε, αμείωτη. Τη διατήρησαν σαν μια προγονική κληρονομία ακόμα και στα ξένα οι ταξιδεμένοι μας και στις μεταξύ τους σχέσεις ευχαρίστως τη μεταχειρίζονταν σαν κάτι που να τους συνδέει, σαν πατρική κληρονομία. Ακόμα και ο αείμνηστος Βράνος Βωζάνης στην Κων/πολη, όταν τον επισκέπτονταν συγχωριανοί, με μεγάλη του ευχαρίστηση και χαρά μιλούσε τα βλάχικα. Ήτο επόμενο να εκλείψει φυσιολογικά, όπως άρχισε λίγο λίγο να σβήνει, ιδίως από της ιδρύσεως του νηπιαγωγείου.

Μια γλώσσα νεκρή δεν μπορούσε να διατηρηθεί μπροστά στη γενική εξέλιξη και από ετών πλέον η κύρια γλώσσα είναι η ελληνική.

Αξιοσημείωτο είναι, νομίζουμε, το γεγονός ότι στο Γρεβενίτι ομιλείτο η καθαρότερη ελληνική γλώσσα ανέκαθεν.

Εδώ τελειώνει το κεφάλαιο για τη ρουμανική προπαγάνδα από την αφήγηση του αείμνηστου θείου μου Ιωάννου Ε. Παπαβρανούση που δέσωσε και μας αποκάλυψε τόσες ενδιαφέρουσες ιστορικές μνήμες για το χωριό μας, τόσο συνταρακτικές και άγνωστες σε όλους εμάς τους νεώτερους.

Πριν τελειώσω το παρόν άρθρο για τη ρουμανική προπαγάνδα παραθέτω παρακάτω ένα έγγραφο που μου είχε το είχε στείλει σε φωτοαντίγραφο ο Λεάνδρος πριν χρόνια, που προέρχεται από το αρχείο του εκ μητρος παππού μου Στάθη Φάφα. Όπως ο ίδιος το χαρακτηρίζει είναι πρόχειρο (και όχι πλήρες) αντίγραφο του 1939.

Ενοικιαστήριον

Δια του παρόντος εγγράφου δηλών γίνεται ότι αφ' ενός μεν οι έμποροι και πρόκριτοι της Κοινότητος Γρεβεντίου του τμήματος Ζαγορίου του νομού Ιωαννίνων, αφ' ετέρου δε ο εκ βωβούσης Ζήσης Τέγου, συνεφώνησαν τα εξής. Οι έμποροι και πρόκριτοι της Κοινότητος Γρεβεντίου υπό την ιδιότητα αυτών ενοικιάζουσι σήμερα τον μύλον και τα ματάνια και την νεροτριβήν κ.λ.π....

Εάν δε ενδεχόμενον γίνει αιτία ο ειρημένος ενοικιαστής Ζήσης Τέγος ώστε να έλθη ρουμανοδιδάσκαλος και αποστείλει τα τέκνα του εν τω ρουμανικώ σχολείω και ούτω φέρει σχίσμα εν τα χωριά, τότε η παρούσα συμφωνία θεωρείται άκυρος και απονβάλλεται εκ των ενοικιαζομένων κτημάτων άνευ ουδεμίας αποζημιώσεως.

Εν Γρεβεντίω τη 5 Αυγούστου 1907 (υπ) Ζίσις Τέγου

Από το παραπάνω έγγραφο φαίνεται πόσο προσεκτικοί ήταν οι πρόκριτοι του χωριού μας στις συναλλαγές τους με ξένους στο να προλαμβάνουν περιπλοκές.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

Την παράταση μέχρι τουλάχιστον τέλος Ιουλίου 2001 της προθεσμίας για την έκφραση γνώμης από τους τοπικούς φορείς και τους κατοίκους σχετικά με το Προεδρικό Διάταγμα για το Εθνικό Πάρκο της Πίνδου ζήτησε με έγγραφό του προς τον Υπουργό Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. ο Δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου κ. Σωτήρης Σπυριδάκης.

Πιο συγκεκριμένα ο Δήμαρχος αναφέρει μεταξύ των άλλων τα εξής:

«Κύριε Υπουργέ, Το Υπουργείο σας εκπονεί Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη με τίτλο «Πρόγραμμα αντιμετώπισης ειδικών περιβαλλοντικών προβλημάτων και συστήματος λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής των ορεινών όγκων της Πίνδου» με σκοπό την ίδρυση και λειτουργία του Εθνικού Πάρκου της Πίνδου. Ήδη βρισκόμαστε στην β' φάση για την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος.

Ο χρόνος όμως που τίθεται (τέλος Μαΐου) από τι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου σας για την κατάθεση των απόψεων των φορέων είναι πάρα πολύ μικρός. Το Υπουργείο σας μελετά το θέμα 4 χρόνια και εμείς καλούμαστε να εκφέρουμε γνώμη σε λι-

γότερο από δύο μήνες.

Θεωρούμε αναγκαίο να δοθεί μεγαλύτερος χρόνος προκειμένου υπεύθυνα και τεκμηριωμένα να καταθέσουμε τις προτάσεις μας και παρατηρήσεις μας για ένα θέμα που θα καθορίσει θετικά ή αρνητικά το μέλλον του τόπου μας.

Η υπόθεση του Εθνικού Πάρκου της Πίνδου αν δεν έχει την συναίνεση και την αποδοχή των τοπικών κοινωνιών και ιδιαίτερα της Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αν δεν γίνει υπόθεση όλης της τοπικής κοινωνίας θα μείνει στα χαρτιά, θα είναι θνησιγενής και θα προσφέρει κακές υπηρεσίες στον τόπο μας ανεξάρτητα από τις προθέσεις των εμπνευστών.

Κύριε Υπουργέ

Δεν αρκεί να έχετε εξασφαλίσει την αποδοχή των διαφόρων οικολογικών οργανώσεων ή των διαφόρων οικολογούντων που το πολύ-πολύ εκφράζουν τον εαυτό τους. Πρωταρχικά απαιτείται η αποδοχή του κόσμου που ζει και εργάζεται σ' αυτόν τον τόπο. Αυτός ο κόσμος κράτησε σε υψηλά επίπεδα το περιβάλλον και την πλούσια βιοποικιλότητα στην περιοχή αναφοράς.

Οι τοπικές κοινωνίες αγαπούν τον τόπο

τους, αγαπούν το περιβάλλον γιατί αγαπούν τη ζωή και θέλουν να τα παραδώσουν στις επόμενες γενιές σε καλύτερη κατάσταση από αυτή που τα παρέλαβαν από τις προηγούμενες γενιές. Δεν έχουμε ανάγκη από προστάτες. Μπορούμε και μόνοι μας να προστατέψουμε τον τόπο μας με τον καλύτερο τρόπο. Γι' αυτό σας ζητάμε να μας δώσετε την δυνατότητα να έχουμε λόγο γιατί πονάμε και αγαπάμε αυτόν τον τόπο. και δεν θέλουμε να τον αφήσουμε στην τύχη του. Πολύ περισσότερο δεν δεχόμαστε να αποφασίζουν άλλοι για μας χωρίς εμάς. Ζητούμε από εσάς, πιστεύοντας στην ευαισθησία σας, να δοθεί παράταση μέχρι τέλος Ιουλίου 2001 για την έκφραση γνώμης από τους τοπικούς φορείς και κατοίκους.

Ζητούμε παράταση γιατί:

- Πρέπει να απαντηθούν πολλά ερωτηματικά και να διευκρινιστούν πολλές ασάφειες που υπάρχουν στο σχέδιο του Π.Δ.
- Πρέπει να αναπτυχθεί ένας ανοιχτός και ειλικρινής διάλογος χωρίς προαπαιτούμενα και χωρίς αγκυλώσεις κάθε είδους.
- Επιθυμούμε να εκφράσουμε μια υπεύθυνη και τεκμηριωμένη άποψη για

το Π.Δ. που πρόκειται να εκδοθεί γιατί αφορά το παρόν και πολύ περισσότερο το μέλλον του τόπου μας, **γιατί μας ανησυχεί αν θα υπάρξει κόσμος ντόπιος στα χωριά μας ή μόνο κάποιοι γραφικοί που με κανένα τρόπο δεν εγγυώνται τη συνέχεια και την διατήρηση της φυσιογνωμίας της περιοχής μας.**

Είμαστε σίγουροι ότι θα ανταποκριθείτε στο αίτημα μας που αφορά την παράταση προθεσμίας κατάθεσης των προτάσεων των φορέων για το Π.Δ. που αναφέρεται στην ίδρυση και λειτουργία του Εθνικού Πάρκου της Πίνδου μέχρι τέλος Ιουλίου τουλάχιστον. **Υ.Γ. Μετά την παρέμβαση αυτή έγινε δεκτή η παράταση και δεσμεύτηκε ο αρμόδιος Υφυπουργός στα Γιάννενα να πραγματοποιηθεί για το σκοπό αυτό σύσκεψη των ενδιαφερομένων φορέων εντός του Ιουνίου στην Αθήνα**

Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκε σύσκεψη τοπικών φορέων του Δήμου και στις 17/6/2001 πραγματοποιείται σύσκεψη στο Φλαμπουράρι των Ο.Τ.Α της περιοχής του προτεινόμενου πάρκου μετά από πρόσκληση του Δημάρχου Ανατολικού Ζαγορίου Σωτήρη Σπυριδάκη.

ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΩΣΗΣ

24 ΩΡΕΣ ΤΟ 24ΩΡΟ

Δεκατέσσερις (14) φορητές τηλεκαρδιογραφικές συσκευές (CARDIO BEEPER) έθεσε σε λειτουργία ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου σε ισάριθμους οικισμούς του Δήμου.

Το κόστος για την προμήθεια των συσκευών καλύφθηκε με την ευγενική χορηγία του Ομίλου ANT1 κ. Μίνωα Κυριακού ενώ το κόστος λειτουργίας καλύφθηκε με δαπάνη του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου.

Σε μια εποχή που τα καρδιολογικά και καρδιαγγειακά προβλήματα συνεχώς αυξάνονται το ζήτημα της έγκαιρης διάγνωσης και διάσωσης αποτελεί κυρίαρχο θέμα, ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου ανταποκρινόμενος στις προκλήσεις των καιρών και πιστός στην αντίληψη που προωθείται από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ) για την Προαγωγή Υγείας και την Πρόληψη ως καλύτερης θεραπείας για τις παθήσεις προχώρησε στην εγκατάσταση και λειτουργία των τηλεκαρδιογράφων καλύπτοντας τα κενά του δημοσίου συστήματος υγείας.

Η λειτουργία των Τηλεκαρδιογράφων στηρίζεται στην τεχνολογία της Τηλειατρικής, η οποία αφορά διεκπεραίωση ιατρικών πράξεων από απόσταση με τη χρήση διαφόρων τηλεπικοινωνιακών μέσων. Τα μέσα αυτά ξεκινούν από μια τηλεφωνική γραμμή και καταλήγουν σε σύγχρονες τεχνικές μετάδοσης βιοιατρικών σημάτων εικόνας και ήχου. Η τεχνολογία αυτή που στηρίζεται από την εταιρία CARDIOEXPRESS αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ από την ανάγκη παρακολούθησης της υγείας των αστροναυτών.

Η CARDIOEXPRESS λειτουργεί με την επιστημονική εποπτεία κορυφαίων Ελλήνων και ξένων Καθηγητών της Καρδιολογίας καθώς και ομάδα Αμερικανών και Ευρωπαίων επιστημόνων της τηλειατρικής.

Με τη λειτουργία των τηλεκαρδιογράφων εξασφαλίζεται ταχύτερη και αποτελεσματικότερη επείγουσα ιατρική φροντίδα. Χωρίς μετακίνηση και από το σπίτι μπορεί να απευθυνθεί κάποιος στον ειδικό από τα τηλέφωνα και να έχει μια έγκαιρη και έ-

γκυρη προκαταρκτική διάγνωση και αν κριθεί αναγκαίο να κινητοποιηθούν υπεύθυνα αρμόδιοι φορείς (ΕΚΑΒ, πρωτοβάθμια περίθαλψη, νοσοκομειακή φροντίδα) για την επείγουσα φροντίδα και την ασφαλή μεταφορά.

Η επίσημη έναρξη λειτουργίας των τηλεκαρδιογράφων πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 26-5-2001, 11.30 π.μ. σε ειδική εκδήλωση στην οποία έγινε και επίδειξη της λειτουργίας τους στα Δ.Δ Γρεβεντίου και Φλαμπουράριου του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν εκπρόσωπος του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη Ιωαννίνων, ο Βουλευτής Ιωαννίνων της Ν.Δ. κ. Σταύρος Καλογιάννης, ο κ. Α. Δολιώτης ως εκπρόσωπος του Νομάρχου, ο κ. Γ. Κωνσταντόπουλος Ν.Σ. και επικεφαλής της ΣΥ.ΔΙ.ΠΟ., εκπρόσωπος του ANT1, ο Δ/ντής της CARDIOEXPRESS, Δημοτικοί σύμβουλοι και Πρόεδροι Τ.Σ. και κάτοικοι του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου.

Ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου συνεχίζοντας την προσπάθεια του για την πρόληψη και την προαγωγή υγείας των κατοίκων της περιοχής θα κινηθεί στο επόμενο διάστημα

- 1.Στον σταδιακό προληπτικό καρδιολογικό έλεγχο όλων των κατοίκων με την βοήθεια των τηλεκαρδιογράφων.
- 2.Στην άμεση προμήθεια 2 φορητών συσκευών οξυγόνου με ιδιωτική χορηγία ή δαπάνη του Δήμου για τα αγροτικά ιατρεία εφόσον δεν χορηγηθούν από το δημόσιο σύστημα υγείας.
- 3.Στην προμήθεια αναγκαίων εξοπλισμού για τα ιατρεία και τα εξεταστήρια στα Δ.Δ του δήμου.
- 4.Στην εξασφάλιση υγιεινών συνθηκών διαβίωσης με ιδιαίτερη έμφαση στην ποιότητα του νερού και την διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων.
- 5.Στην υλοποίηση προγραμμάτων προαγωγής υγείας και πρόληψης σε συνεργασία με τα νοσοκομεία και τους επιστημονικούς φορείς.
- 6.Στην μονιμοποίηση της εθελοντικής αιμοδοσίας τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο.

ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΟΜΒΟΥ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ «ΚΟΜΒΟΣ ΑΡΑΧΘΟΥ» ΣΕ ΚΟΜΒΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ 17/05/2001

ΠΡΟΣ Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΛΑΛΙΩΤΗ
ΥΠΟΥΡΓΟ Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. - ΑΘΗΝΑ

Κύριε Υπουργέ

Η Εγνατία Α.Ε. χωροθέτησε εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου κόμβο της Εγνατίας Οδού.

Υπάρχει όμως ένα πρόβλημα με την ονομασία του κόμβου. Ενώ η ονομασία όλων των κόμβων της Εγνατίας Οδού εντός της Ηπείρου φέρει το όνομα της τοποθεσίας ή του ευρύτερου γεωγραφικού χώρου ιστορικής περιοχής βλέπουμε με έκπληξη ο κόμβος να έχει την ονομασία «Κόμβος Αράχθου». Η ονομασία όμως αυτή δεν έχει καμιά λογική βάση που να στηρίζεται σε γεωγραφικά ή ιστορικά δεδομένα της ευρύτερης περιοχής. Ο κόμβος βρίσκεται κοντά στον παραπόταμο Βάρδα του Αράχθου και το σίγουρο είναι ότι βρίσκεται πολύ μακριά από τον Δήμο Αράχθου του Νομού Άρτας.

Ο Δήμος σας προτείνει να πάρετε την πρωτοβουλία για άμεση μετονομασία του κόμβου στο Ανατολικό Ζαγόρι σε Κόμβο Ζαγορίου επειδή: Βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου, ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ιστορικού Ζαγορίου. Είναι μια ονομασία που τίμα όλο το Ζαγόρι για την προσφορά του.

Μπορεί να αποτελέσει είσοδο-έξοδο όλου του Ζαγορίου και να συμβάλει στην ενιαία ανάπτυξη όλου του χώρου και στην ανάδειξη-αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής.

Με το αίτημα αυτό συμφωνούν όλοι οι Ο.Τ.Α Ζαγορίου.

Κύριε Υπουργέ

Γνωρίζοντας την εκτίμηση και την αγάπη σας για το Ζαγόρι πιστεύω ότι θα συμβάλλετε με την απόφασή σας σε μετονομασία του κόμβου που έχει έξοδο στα όρια του Δήμου μας σε Κόμβο Ζαγορίου

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΔΗΜΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

Ηλεκτροφωτισμένος κόμβος

Την κατασκευή ηλεκτροφωτισμένου κόμβου στην σημερινή διασταύρωση της Εθνικής Οδού Ιωαννίνων-Μετσόβου με την 41η Επαρχιακή Οδό που οδηγεί στο Ανατολικό Ζαγόρι ζητά με έγγραφο του προς τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου ο Δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου κ. Σωτήρης Σπυριδάκης.

Ο Δήμαρχος μεταξύ των άλλων αναφέρει στο έγγραφό του ότι: «Η κατασκευή προτείνουμε να ενταχθεί στο πλαίσιο του έργου Βελτίωση Εθνικής Οδού Ιωαννίνων-Μετσόβου, το οποίο προεντάχθηκε στο Π.Ε.Π Ηπείρου 2000-2006. Η

συνέχιση της σημερινής κατάστασης καθιστά δύσκολο και επικίνδυνο τόσο την είσοδο προς το Ανατολικό Ζαγόρι όσο και την έξοδο προς την Εθνική με δεδομένη την συνεχώς αυξανόμενη κίνηση ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες.

Πιστεύοντας ότι θα δείτε με κατανόηση το δικαίωμα αίτημα μας και θα δώσετε εντολή στις αρμόδιες υπηρεσίες για ένταξη του έργου για μελέτη και κατασκευή του κόμβου στο πλαίσιο του έργου Βελτίωση Εθνικής Οδού Ιωαννίνων-Μετσόβου θέλω να σας ευχαριστήσω εκ των προτέρων»